

INTRODUCERE

Importanța implementării LEADER în dezvoltarea teritoriului GAL MH.

GAL MH este constituit ca rezultat al unei inițiative demarate în 2006 de către societatea civilă din zonă și coagulate în 2011 prin Strategia de Dezvoltare Locală a zonei pentru perioada 2011-2015. Strategia de dezvoltare a fost implementată cu succes: prin intermediul GAL MH și axei LEADER au fost semnate 59 de contracte de finanțare în valoare totală de 2.281.105 euro. Domeniile sprijinite au fost: agricultura (34,84% din fondurile contractate), dezvoltarea de activități non-agricole (25,62%) și revitalizarea satelor (39,55%). Prezenta Strategie de Dezvoltare Locală vine să consolideze, să continue și să dezvolte abordarea LEADER în zona Văii Hârtibaciului.

Abordarea LEADER este un mijloc esențial de coagulare comunitară și promovare a dezvoltării zonale. Rolurile esențiale ale GAL MH sunt animarea comunității, dezvoltarea societății civile, promotor și facilitator de măsuri anti-sărăcie și furnizare de servicii sociale, stimularea asocierii agricole.

GAL MH, datorită abordării LEADER, este cea mai bine plasată instituție pentru sesizarea oportunităților din zonă, coordonarea eforturilor și monitorizarea efectelor. Aplicarea chestionarului de sinteză a relevat faptul că GAL MH se bucură în zonă de mai multă încredere decât APL-urile sau Consiliul Județean. Lipsa agendei politice și continuitatea activității, alături de acțiunile de animare au determinat receptarea GAL MH ca unul dintre actorii importanți în dezvoltarea zonei. Un alt rol important al GAL MH este surprinderea problemelor comune ale UAT din teritoriu și abordarea de o manieră integrată și sinergică a măsurilor de remediere sau rezolvare a problemelor. GAL MH este singura instituție funcționând după principiile europene, moderne pe teritoriul GAL MH, și este una dintre puținele instituții care promovează politicile UE și le transpune în practică, de o manieră sistemică, pe teritoriul Microregiunii Hârtibaciu. Continuitatea promovării obiectivelor UE, în special ale celor transversale, este esențială pentru dezvoltarea durabilă a zonei și pentru revitalizarea economică și socială a teritoriului acoperit de GAL MH.

Prezentare succintă a teritoriului GAL Microregiunea Hârtibaciu

Microregiunea Hârtibaciu se află în nord-vestul județului Sibiu, în partea de sud a Transilvaniei, în zona centrală a României. Orașul Agnita reprezintă centrul geografic al microregiunii și este singurul oraș pe o rază de 40 km. Teritoriul acoperit de GAL Microregiunea Hârtibaciu se poate caracteriza succint prin patru caracteristici esențiale:

Multiculturalitatea

O caracteristică comună a Microregiunii Hârtibaciu este multiculturalitatea ei, zona reprezentând unul dintre principalele habitate ale sașilor transilvăneni. În decursul prezenței lor de peste 800 de ani, aceștia și-au pus amprenta nu doar din punct de vedere arhitectural asupra acestei regiuni cu biserici fortificate cunoscute la nivel mondial. Influența acestei etnii asupra culturii, tradițiilor și limbii celorlalte grupuri etnice persistă chiar și astăzi, după emigrarea în masă a sașilor.

Sărăcia

Jumătate din populația teritoriului trăiește în sărăcie, în UAT cu IDUL mai mic de 55. Agricultură este activitatea predominantă pentru două treimi din populație - teritoriul GAL MH (inclusiv orașul Agnita) este definit de caracterul lui rural; 66% din populația teritoriului practică agricultura, din care mai mult de jumătate agricultura de subzistență. Agricultură de subzistență este principala sursă pentru următoarele generații de persoane defavorizate și alimentează cercurile vicioase în care sunt prinse populația și situația economică și socială. Existența unor comunități române bine reprezentate, grupate în zonele cu nivel de sărăcie extremă și aflate în pericol de segregare și excluziune;

Monumentele de patrimoniu natural și cultural

Întregul teritoriu GAL MH este situat în Zone cu Valoare Naturală ridicată, unele părți ale teritoriului făcând parte atât din Situri de Importanță Comunitară cât și din Arii de Protecție Avifaunistică sau având rezervații N2000 unice. Teritoriul GAL MH este acoperit în proporție de peste 70% din suprafață de zone N2000. Relativa izolare a zonei, lipsa activităților economice dezvoltate, practicarea agriculturii tradiționale și densitatea foarte redusă a populației îi conferă teritoriului GAL MH caracteristica de natură nealterată, de "sălbăticie" care, pentru unele categorii de turiști, constituie o caracteristică extrem de atractivă. Regiunea este străbătută doar de căi secundare de acces, iar lipsa de promovare a bogățiilor naturale și turistice ale zonei mențin redus numărul de turiști în zonă, cu urmări imediate asupra ofertei turistice. În aceste condiții, agenții economici cu activitate în turism și servicii conexe nu se pot dezvolta și nu au capacitatea financiară de a promova singuri zona. Autoritățile publice și GAL MH trebuie să sprijine inițiativele de promovare a zonei în vederea transformării acesteia într-o destinație turistică consacrată.

Eficiența activității economice de pe teritoriul GAL MH

Agricultură de subzistență și semisubzistență practicate de 66% din populație, lipsa de apetență pentru risc și lipsa aptitudinilor antreprenoriale fac ca nivelul activității economice în întreg teritoriul să fie foarte scăzut. Efectul acestei stări de fapt este reducerea de ansamblu a nivelului de trai și calității vieții și exodul tinerilor care conduce la depopularea și îmbătrânirea zonei. Un efect imediat este și nivelul scăzut al activității societății civile și lipsa mijloacelor de a sprijini persoanele aflate în situații cu risc mare de excluziune socială.

Principalele obiective previzionate a fi atinse prin aplicarea SDL 2016-2020:

Creșterea eficienței agriculturii practicate în Microregiunea Hârțibaciu (îmbunătățirea înzestrării materiale a exploatațiilor, facilitarea accesului la finanțare pentru fermierii din zonă, sprijinirea asocierii agricultorilor, practicarea agriculturii în spații protejate, agricultura ecologică și de înaltă valoare naturală s.a.).

Revitalizarea economică și socială a Microregiunii Hârțibaciu (sprijinirea înființării sau dezvoltării de activități non-agricole, în special în domeniul serviciilor și producției, sprijinirea înființării de noi structuri turistice în zonă, sprijinirea înființării de noi locuri de muncă, facilitarea accesului la servicii sociale în zonă sau creșterea numărului de servicii sociale de care pot dispune categoriile defavorizate și românii din zonă).

Prezervarea și promovarea patrimoniului natural și cultural al MH, a identității istorice a MH. Sprijinirea reabilitării monumentelor de patrimoniu de categorie B din zonă, în special a clădirilor legate de „Mocănița”, sprijinirea realizării unei rețele de informare turistică în zonă - inclusiv cu informații legate de zonele Natura 2000.

Intenția de a desfășura activități de cooperare (dacă e cazul)

Prin cooperarea cu GAL-uri din țara și străinătate, GAL MH are intenția de a conecta teritoriul reprezentat la tendințele și direcțiile europene de dezvoltare. Printre intențiile de colaborare aflate în diferite stadii de maturitate se numără:

- un proiect de cooperare internațional împreună cu GAL-ul german Ostprignitz-Ruppin (www.lag-opr.de),
- un proiect de cooperare cu GAL-urile Dealurile Târnavelor și Podișul Mediașului.

Toate inițiativele de colaborare au în vedere facilitarea atingerii obiectivelor SDL GAL MH.

CAPITOLUL I: PREZENTAREA TERITORIULUI ȘI A POPULAȚIEI ACOPERITE – ANALIZA DIAGNOSTIC -

CARACTERISTICILE DEFINITORII ALE TERITORIULUI GAL MH

Teritoriul acoperit de GAL Microregiunea Hârtibaciu se poate caracteriza succint prin cinci caracteristici esențiale, caracteristici care îi și confera coerența teritorială și omogenitatea economico-socială:

- sărăcia în care trăiește jumătate din populația teritoriului (nivelul IDUL este mai mic de 55 în 10 din cele 15 localități ce compun GAL MH: Alțîna-52,15; Bîrghiș- 49,20; Brădeni-44,55; Bruiu-47,63; Chirpăr-52,68; Iacobeni-50,96; Marpod-49,02; Mihăileni-50,40; Nocrich-52,10; Vurpăr-47,18;
- întregul teritoriu este situat în Zone cu Valoare Naturală ridicată, unele părți ale teritoriului făcând parte atât din Situri de Importanță Comunitară cât și din Aree de Protecție Avifaunistică sau având rezervații N2000 unice;
- agricultura ca activitate predominantă pentru două treimi din populație; teritoriul GAL MH (inclusiv orașul Agnita) este definit de caracterul lui rural;
- existența unor comunități române bine reprezentate, grupate în zonele cu nivel de sărăcie extremă și aflate în pericol de segregare și excludere;
- izolarea teritoriului, acesta situându-se departe de centrele urbane mari și căile rutiere principale;

O altă caracteristică comună a Microregiunii Hârtibaciu este multiculturalitatea ei, zona reprezentând unul dintre principalele habitate ale sașilor transilvăneni. În decursul prezenței lor de peste 800 de ani, aceștia și-au pus amprenta nu doar din punct de vedere arhitectural asupra acestei regiuni cu biserici fortificate cunoscute la nivel mondial. Influența acestei etnii asupra culturii, tradițiilor și limbii celorlalte grupuri etnice persistă chiar și astăzi, după emigrarea în masă a sașilor. Chiar și în prezent cca. 35% dintre locuitorii teritoriului GAL MH vorbesc limba germană, iar 9% vorbesc limba maghiară.

Valea Hârtibaciului este legată de Municipiul Sibiu prin drumul județean DJ 106A, de Municipiul Mediaș prin drumul județean DJ 141 și de Municipiul Sighișoara prin drumul județean DJ 143A.

CARACTERIZARE DEMOGRAFICĂ A TERITORIULUI GAL MH

Populația la nivelul GAL MH (Indicator de context C1) este de 44.073 persoane, structura de vârstă (indicator de context C2) fiind echilibrată în funcție de sex (50,29 sex masculin, 49,71% sex feminin), 64,62% din populație este în vârstă de până la 44 de ani, iar 35,58% în vârstă de până la 24 de ani. Sporul natural la nivelul teritoriului este de +105, cu un sold al migrației de -67 persoane/an la nivelul anului 2011 (edemos.insse.ro). Sporul natural pozitiv reprezintă o presiune pozitivă, un factor deosebit de favorabil în contextul existenței unei tendințe contrare la nivel național (-53.171) (edemos.insse.ro). Calitatea vieții, lipsa locurilor de muncă și tendința de sărăcire accentuată a zonei duc la un sold negativ al migrației, în special în rândul tinerilor, cu efecte economice și sociale negative. E de așteptat ca, în lipsa unor măsuri concertate de creștere a calității vieții, situația să se deterioreze pe termen mediu și lung. Riscul depopulării zonei a fost considerat major de 19,25% din cetățenii GAL MH chestionați. Densitatea populației (indicator de context C4) este de 31,73 loc/km², foarte redusă în raport cu media pe România (84,72 loc./km²), similară cu cea din județele Harghita și Tulcea. În ceea ce privește structura populației stabile pe etnii, pe teritoriul Microregiunii Hârtibaciu locuiau: 37.228 români (84,46%), 3.392 romi (7,70%), 735 maghiari (1,67%) și 475 etnici germani -sași- (1,09%) (Sursa: RPL 2011)

CARACTERIZARE ECONOMICĂ

a) Agricultură

Din populația în vârstă de muncă de 28.516 locuitori (RPL 2011), 17.304 persoane au fost ocupate în agricultură (RGA 2010-T35b) (indicator de context C22), ceea ce reprezintă 60,68% din total. Proporția este, în fapt, mai mare având în vedere că RGA 2010 nu a luat în calcul zilierii, iar RPL 2011 nu a publicat încă date despre populația aptă de muncă la nivel de localități.

În ceea ce privește tipurile de exploatații agricole (ferme) (indicator de context C17) majoritatea populației ocupate în agricultură (17.024 persoane, cfm. RGA 2010-T35b) a lucrat în gospodării individuale fără personalitate juridică (98,38%). Având în vedere și numărul foarte mare de gospodării individuale (8.878 -RGA 2010 T35a), rezultă că media lucrătorilor agricoli/exploatație agricolă este 1,95 ceea ce reprezintă o uriașă problemă din punct de vedere economic. 52,23% dintre cei chestionați din teritoriul GAL MH au considerat că este necesară sprijinirea și dezvoltarea micilor agricultori producătorilor agricoli.

Pe teritoriul GAL MH există un număr de 40 societăți comerciale cu activitate în agricultură în care activează 179 de lucrători agricoli (4,475 persoane/exploatație) și încă 9 PFA sau Întreprinderi Individuale/familiale în care activează 26 de persoane (2,88 persoane/ exploatație).

Situația pregătirii agricole a administratorului de ferma în exploatațiile agricole (indicator de context C24) fără personalitate juridică este un alt element negativ al agriculturii practicate pe teritoriul GAL MH (RGA 2010 T38a) - din cei 8.784 administratori de ferme, 8.423 (95,89%) aveau doar pregătire practică, 312 (3,55%) aveau pregătire agricolă de bază, 49 (0,56%) aveau pregătire agricolă completă și doar 24 participaseră la cursuri de pregătire în ultimul an. În fermele cu personalitate juridică situația este ceva mai bună: 33,68% dintre administratorii de ferme aveau pregătire agricolă de bază sau completă. (RGA T39a).

Suprafața medie agricolă pe care o utilizează o exploatație agricolă (indicator de context C18) este de 7,94 ha, suprafața totală agricolă utilizată în total fiind 74.773 ha. Din această suprafață, 49,66% se află în proprietate și 4,18% în comodat. Doar 43,42% sunt terenuri în arendă, parte sau concesiune (RGA2010 T3b). Pe clase de mărime a suprafețelor agricole cultivate în exploatații: 60% dintre acestea au în exploatare un teren de până la 2ha, iar 92% se încadrează în 0-10 ha. (RGA 2010 T5a).

În ceea ce privește rezerva pentru creștere extensivă (creșterea suprafeței agricole exploatare), din totalul de 86.353,1 ha, 86,59% din suprafață este utilizată în agricultură, 8,65% nu este încă utilizată, iar 4,76% are alte destinații (drumuri, construcții, suprafață împădurită) (RGA 2010 - T8b).

31,92% dintre cei chestionați din teritoriul GAL MH au considerat că este necesară asocierea producătorilor agricoli, 14,5% considerând că asocierea trebuie să reprezinte unul dintre primele 5 domenii de dezvoltare ale teritoriului.

În ceea ce privește culturile:

- în zonă predominantă suprafețele cultivate cu porumb (67,80%) (RGA2010 T9b1).

- la alte culturi: 42,9% cartof, 11,22% sfeclă, 1,57% rădăcinoase, 10,99% legume, pepeni și căpșuni- din care 0,03% sunt culturi în spații protejate (sere) (RGA 2010 T9b4). Nivelul culturilor în spații protejate este foarte redus și trebuie stimulat, foarte mulți din cei chestionați la nivelul teritoriului au fost interesați în investiții în acest domeniu, având în vedere valoarea adăugată și productivitatea mai ridicată a culturilor de acest tip.

Zootehnie: Efectivele de animale deținute în fermele din teritoriul GAL MH numără 13.985 bovine, 134.997 ovine, 5.949 caprine, 38.291 porcine, 147.783 păsări, 2.997 cabaline, 129 măgari și catâri, 1.532 iepuri și 7.126 familii de albine (RGA 2010 T12b). În conformitate cu ratele de conversie stabilite prin Regulamentul (CE) 1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare pentru Regulamentul (CE) 1698/2005,

sunt necesare 44.146,2 ha pășunat pentru acest nivel al efectivelor de animale (Unități de Vită Mare - indicator de context C21). Fermele situate în teritoriul GAL MH dispun de 46.060,55 ha pășunat (RGA 2010 T9b8). Aceasta înseamnă o încărcare de 95,84%. Este necesară încurajarea crescătorilor de bovine, cabaline și a apicultorilor precum și limitarea creșterii numărului de ovine în zonă.

Gradul de înzestrare și mecanizare în agricultura este insuficient și nesatisfăcător. Fermele din teritoriul GAL MH aveau în proprietate în 2010 următoarele utilaje agricole: 958 tractoare, 42 motocultoare, 673 pluguri pentru tractoare, 96 cultivatoare mecanice, 76 combinatoare, 392 grape mecanice, 227 semănători cu tracțiune mecanică, 103 mașini pentru împrăștiat îngrășăminte, 175 mașini pentru erbicidat și tratamente, 36 combine pentru recoltat cereale, oleaginoase și seminceri, 29 combine pentru recoltat furaje, sfeclă de zahăr și cartofi, 188 motocultoare. Deși suprafața agricolă a fermelor din GAL MH reprezintă 29% din cea a Jud. Sibiu, înzestrarea tehnică este doar 22% din cea a județului. Sunt necesare investiții în mijloace de producție la nivelul gospodăriilor agricole.

Producția de energie din surse regenerabile (indicator de context C43) care provine din agricultură este zero la nivelul teritoriului GAL MH (RGA 2010 T31), dar și la nivelul Jud. Sibiu.

Agricultura de înaltă valoare naturală: din 74.773 ha suprafață agricolă utilizată, doar 1.331 ha reprezintă suprafață agricolă utilizată certificată ecologic, iar 1.768 ha suprafața agricolă utilizată aflată în conversie (un total de 4,14%) (RGA 2010 T32b). Este necesară creșterea ponderii suprafețelor certificate ecologic și a agriculturii cu înaltă valoare naturală (indicator de context C37) având în vedere potențialul ridicat al zonei pentru agricultura ecologică. În zonă nu există facilități pentru procesarea primară a produselor agricole și nici spații conforme pentru depozitarea acestora.

Venitul întreprinderilor agricole (indicator de context C26) a fost în 2014 de 8.896.293 lei, reprezentând 2.001.595,9 euro (cursul mediu BNR 4,4446 lei/euro). Productivitatea muncii în agricultură (indicator de context C14) este extrem de redusă: 51,76 lei/persoană, reprezentând 11,65 euro. Valoarea redusă se datorează economiei nefiscalizate și evidentei lipse de eficiența a activității agricole (înzestrare cu mijloace fixe uzate, terenuri de suprafețe foarte reduse).

b) Producția și serviciile

Doar 5.722 persoane din totalul de 28.516 persoane în vârstă de muncă (20%) sunt angajate în activități non-agricole (www.edmos.INSSE.ro). Din totalul persoanelor ce activau în sectorul non-agricol, 3.081 lucrau în producție și construcții (53,84%) și doar 2.641 în sectoare de comerț și servicii (46,16%) (din care doar 188 - 3,29% în sectorul turistic). Valorile raportate la totalul populației în vârstă de muncă sunt: 10,8% în producție și construcții, 9,26% în servicii și comerț, 0,66% în turism și activități recreative (față de 60,68% în agricultură). La nivelul întregului teritoriu GAL MH existau în 2014 doar 11 structuri turistice cu funcțiuni de cazare, structuri ce furnizau un total de 314 locuri de cazare. Activitatea turistică trebuie dezvoltată și încurajată. Este necesară sprijinirea înființării și dezvoltării de activități non-agricole, în special în ceea ce privește activitatea turistică și serviciile pentru populație (indicator de context C11).

Activitățile de producție și servicii sunt mai dezvoltate în orașul Agnita și în comunele din apropierea Municipiului Sibiu (Roșia, Șelimbăr). Activitățile de servicii de transport, industrie alimentară și lucrări de construcții sunt diseminate pe întreg teritoriul GAL MH. Nivelul serviciilor pentru populație și industrie este considerat nesatisfăcător de participanții la ancheta realizată de GAL MH. Zona e caracterizată și printr-o lipsă de competență pentru risc.

c) Social-minorități

Un număr foarte mare de persoane la nivelul întregului teritoriu nu au niciun venit cu excepția prestațiilor sociale (aproximativ 4.000 persoane), iar majoritatea celor ce activează în agricultură practică agricultura de subzistență sau semi-subzistență. Creșterea numărului de locuri de muncă este absolut necesară la nivelul întregului teritoriu GAL MH și reprezintă un obiectiv important atât din punct de vedere economic cât și social. Societatea civilă, asociațiile, fundațiile și organizațiile non-guvernamentale au crescut ca număr, dar încă sunt insuficiente pentru a asigura reprezentarea și implicarea necesară a societății în viața comunității. Serviciile sociale din cadrul primăriilor sunt insuficient dotate, iar personalul acestora insuficient pregătit. Este necesară atragerea ONG-urilor cu experiența în domeniul social și cultural și sprijinirea societății civile pentru înființarea unui număr cât mai mare de organisme non-guvernamentale.

Minoritatea romă declarată, reprezentând 7,70% din populația teritoriului GAL MH, este grupată în câteva comunități mari, numărând peste 200 de persoane în special în localitățile cu IDUL foarte scăzut: Iacobeni (956 romi), Altîna (393 romi), Brădeni (337 romi) Mihăileni (243), Nocrich (231). Există un pericol ridicat de segregare al comunităților rome, în special în localitățile Iacobeni, Brădeni, Mihăileni, Altîna și Nocrich. Minoritatea romă este slab reprezentată sau nereprezentată la nivelul tradițiilor culturale sau al meșteșugurilor din zonă. Atât copiii, cât și adulții sunt insuficient sprijiniți pentru integrarea în comunitate și pentru creșterea calității vieții și a nivelului de trai. Sunt necesare investiții în domeniul social și în cel al minorității rome.

d) Infrastructura de bază

La nivelul infrastructurii de bază, majoritatea localităților din teritoriul GAL beneficiază de finanțare pe POS Mediu pentru rețelele de apă-canal și au cel puțin drumul principal asfaltat prin grija Consiliului Județean Sibiu. Asfaltarea celorlalte drumuri din comune și sate trebuie propusă spre finanțare AFIR la nivel național. Există dispensare (majoritatea insuficient dotate) în majoritatea reședințelor de comună și un spital Orașenesc în Agnita, spital care nu a fost închis datorită rolului important pe care îl are în zona GAL MH. În zonă funcționează bine SMURD și serviciul de Ambulanță.

Acoperirea cu infrastructură ITC (CATV, internet, telefonie) este satisfăcătoare la nivelul teritoriului GAL, ceea ce a încurajat dezvoltarea aptitudinilor și deprinderilor IT în rândul tinerilor. Nu sunt necesare investiții publice suplimentare în infrastructura ITC.

e) Educație

Toate comunele au școli cu clasele I-VIII, clădirile fiind reabilitate cu sprijinul Ministerului Educației, al primăriilor sau al finanțărilor accesate de comune. Dotarea școlilor este insuficientă și inadecvată în ceea ce privește echipamentele ITC și laboratoarele. În Agnita funcționează liceul teoretic A.T Laurian. În ceea ce privește nivelul de educație al populației se remarcă două trăsături principale: cei mai mulți absolvenți de învățământ superior sunt în orașul Agnita (29,11% și în Șelimbăr (48,02%); în restul teritoriului ponderea absolvenților de studii superioare cu licența se situează în jurul valorii de 2%. Situația se păstrează și în ceea ce privește absolvenții de studii post-liceale și de maiștri, profesional și de ucenici. Nivelul de pregătire al elevilor din învățământul secundar este relativ redus, în primul rând datorită dificultăților materiale cu care se confruntă familiile acestora. Realizarea de programe de tip școală-după-școală trebuie să rămână o prioritate la nivelul întregului teritoriu GAL MH. Acoperirea bună cu rețele broadband a încurajat tinerii să urmeze cursuri de formare în domeniul IT, majoritatea realizând activități de web design sau încercând să realizeze magazine virtuale.

f) Patrimoniul cultural material și imaterial

Pe teritoriul Microregiunii Hârtibaciu se află în jur de 150 monumente istorice conform „Listei monumentelor istorice 2015, Județul Sibiu”, elaborată de Institutul Național al Monumentelor Istorice.

Muzeul din Agnita cumulează și sintetizează toată cultura și etnografia Văii Hârtibaciului. Muzeul deține un număr de 5.469 de bunuri culturale din domenii diferite: etnografie, arheologie, istorie, artă decorativă, numismatică, fotografii vechi, cărora li se adaugă colecția de carte. Colecția este formată din 12.211 volume achiziționate, pentru biblioteca muzeului, de către Erhard Andrée în perioada 1959 - 1970. Colecția se compune din 10.000 de volume din domeniul istoriei, culturii, literaturii, 50 de tipărituri rare, din secolele XVI-XVII, Transilvanica, o colecție completă a scrierilor lui Erasmus von Rotterdam. Colecția de carte, în marea ei majoritate este în limba germană conține 649 cărți susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național. Spațiile de depozitare și expunere a obiectelor de patrimoniu sunt necorespunzătoare, multe dintre colecții fiind în pericol real de degradare. În decursul timpului și până astăzi, regiunea a fost și este marcată de o bogăție ieșită din comun a obiceiurilor, tradițiilor și a patrimoniului cultural, urmare a conviețuirii timp de secole a celor de etnie germană, ca și minoritate națională în cadrul Transilvaniei respectiv României, cu celelalte etnii. În comunitățile sătești existau structuri de întraajutorare („vecinătăți”) care asigurau sprijinul familiilor nevoiașe.

„Parada lolelor“ (germ. Urzelnlau) reprezenta un obicei păgân, al cărui scop era alungarea spiritelor rele respectiv ale iernii prin zgomot și măști fioroase. La Agnita, acest obicei a fost preluat de către bresle. Măștile înspăimântătoare însoțeau predarea lăzii breslei de către starostele vechi celui nou, în fiecare an în prima luni după bobotează. Privind tradiția lolelor din Agnita, s-a realizat convertirea unui obicei sășesc într-unul cu participare etnică multiplă, continuatorii acestuia fiind în majoritate români sau romi. Toate comunele (uneori până la nivel de sate componente) au tradiții proprii atât în ceea ce privește ținuta vestimentară cât și cântecul și jocul, chiar dacă sunt unite de tradiții și sărbători comune. Toate aceste valori de patrimoniu imaterial sunt în pericol de a fi pierdute dacă nu sunt sprijinite și prezervate.

g) Patrimoniul de mediu

Numele zonei	Suprafața zonei Natura 2000 pe teritoriul GAL MH [ha]	Caracteristici principale (clasificarea directivelor privind Habitatele, Păsări, Habitate și păsări)
„Podișul Hârtibaciului” (ROSPA 0099)	98.629	SPA - Conservarea speciilor de păsări
Sighișoara - Târnava Mare (ROSCI 0227)	1428	SCI - Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice
Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu (ROSCI 0132)	575	SCI - Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice
Padurea de stejar pufos de la Petiș (ROSCI0148)	92	Conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice

Toate comunele Microregiunii Hârtibaciu sunt incluse în "Podișul Hârtibaciului" (ROSPA 0099): opt cu 100% a suprafeței lor, două aproape în totalitate, trei cu 20% sau chiar mai mult. Suprafața arealului este de aproximativ 2.600 km², câte o jumătate fiind situată în județul Sibiu respectiv județul Brașov. Rezervația acoperă cca. un sfert din suprafața județului Sibiu. Padurea de stejar pufos de la Petiș (ROSCI0148) se afla pe teritoriul administrativ al comunei Șeica Mare. Suprafața totală a ariilor protejate pe teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu este de 1.007,24 km², în timp ce suprafața totală a teritoriului este de 1.389 km². Aceasta înseamnă că 72,52% din suprafața GAL Microregiunea Hârtibaciu reprezintă arii protejate Natura 2000.

Unul dintre cele mai importante monumente de patrimoniu, de care se leagă imaginea, istoria și identitatea zonei este "Mocănița", trenul cu abur pe cale ferată cu ecartament îngust ce asigură legătura între Sibiu și Sighișoara. Având în vedere valoarea de simbol cu potențial de brand al Mocăniței, este necesar să fie sprijinite inițiativele de finanțare a proiectelor legate de acest obiectiv de patrimoniu.

CAP II COMPONENTA PARTENERIATULUI

Parteneriatul GAL Microregiunea Hârtibaciu acoperă un teritoriu omogen cu o populație totală de 44.073 locuitori (cf. Recensământului populației 2011) întins pe o suprafață totală de 1388,79 km² și este format din 68 de membri, după cum urmează:

- 16 parteneri publici (23,53% din totalul partenerilor) dintre care:
  - 15 autorități publice locale (Orașul Agnita și comunele: Alțîna, Bîrghiș, Brădeni, Bruiu, Chirpăr, Iacobenii, Marpod, Merghindeal, Mihăilenii, Nocrich, Roșia, Șeica Mare, Șelimbăr, Vurpăr) ca principali promotori ai dezvoltării Microregiunii Hârtibaciu
  - o unitate de învățământ (Școala cu Clasele I-VIII G.D. Teutsch Agnita) cea mai veche școală de pe Valea Hârtibaciului și școală cu tradiție interculturală și multiculturală. Școala G.D.Teutsch pastrează și în prezent o clasă cu predare în limba germană, limba minorității săsești, conlocuitoare.
- 31 de parteneri privați (45,59% din totalul partenerilor). Partenerii privați sunt cei mai numeroși în componența GAL MH, având în vedere că aceștia reprezintă motorul dezvoltării economice a zonei. Structura partenerilor privați se corelează cu sectoarele de interes ale Microregiunii Hârtibaciu, astfel:
  - 18 dintre partenerii privați desfășoară activități agricole (8 ferme mixte: Avram Mirela PFA, Duță V. Mihai Florin PFA, SC Julia Bio-Expo SRL, Stoica V. Aurel Îl., Buzilă Nicolae Emil PFA, Mihai Simion PFA, Lazăr A. Felicia PFA, Lazăr Toader Alexandru PFA; 2 zootehnie: Subțirel Alina PFA, Banea Olgica PFA; 4 apicultură: Virchea Ioan Viorel PFA, Oros Bogdan PFA, Crețu Ioan apicultor PFA, Loghin Mihaela Ana PFA; 4 legumicultură și pomicultură: Radu Bianca Alexandra Îl, Drăgan Dragoș PFA, Veza Dana PFA, Curcean Sebastian PFA);
  - 5 desfășoară activități de prestări servicii (SC Alfor Prod SRL; Mehrer Manfred Rainer Îl, Gavrilă Livia PFA, SC Duo Comp SRL, SC Cezadar Invest SRL)
  - 3 activități în domeniul turismului - cazare și activități recreative (SC Elva Păltiniș SRL, SC Turism Dealul Frumos SRL, Măsalari Daniela Mălina Îl)
  - 5 desfășoară activități de producție - prelucrarea lemnului, panificație, textil și activități meșteșugărești (SC Butoiașul SRL, SC Agnita Conf Prest SRL, Rebrîșoreanu Elena Îl, Boldizsar Violeta Îl, Trifu Aurel PFA).
- 20 parteneri reprezentanți ai societății civile (29,41% din totalul partenerilor), dintre care 19 ONG-uri și o unitate de cult - reprezentantă a minorității locale religioase, de etnie germană. ONG-urile partenere desfășoară activități în domeniile reprezentative ale Microregiunii Hârtibaciu, după cum urmează:
  - 3 ONG-uri cu activități în domeniul agricol (Asociația Crescătorilor de Ovine din Regiunea Hârtibaciului Sibiu - Eco Miorița - grup de producători recunoscut MADR; Asociația Crescătorilor de Animale din Apos; Asociația Crescătorilor de Taurine Agnita);
  - 8 ONG-uri din teritoriu cu activități în domeniul turismului, în special promovarea și punerea în valoare a patrimoniului mobil și imobil (Asociația Hosman Durabil, Asociația Culturală Edilitară A. T. Laurian, Asociația Culturală Artistică Ilarion Cocișiu, Asociația Obștea Satului Săsăuș, Asociația Culturală Ortodoxă Agnita, Asociația Culturală Villa Abbatis, Breasla Lolelor, Asociația Monumentum)
  - 1 ONG din afara teritoriului GAL MH, ONG cu o implicare deosebită în dezvoltarea turistică a zonei Hârtibaciu - Asociația Prietenii Mocănitei (cu sediul în Municipiul Sibiu), ONG care activează în scopul restaurării și reabilitării liniei ferate cu ecartament îngust Agnita - Sibiu - Sighișoara - monument de patrimoniu de importanță locală a Văii Hârtibaciului. Activitățile Asociației Prietenii

Mocăniței sunt foarte cunoscute, inclusiv în sfera media on-line, fiind unul din ONG-urile cele mai active în zona Văii Hârtibaciului. Asociația Prietenii Mocăniței a devenit partener al GAL MH în urma manifestării interesului acesteia pentru dezvoltarea teritoriului GAL MH prin intermediul promovării turismului cultural. Asociația Prietenii Mocăniței militează și desfășoară activități de voluntariat și crowdfunding în vederea restaurării și reabilitării liniei ferate cu ecartament îngust, Sibiu - Agnita, (monument de patrimoniu de interes local) urmărind punerea în valoare a tuturor obiectivelor de patrimoniu cultural și natural, situate pe traseul străbătut de linia ferată (care traversează un număr de 9 UAT-uri, membre ale teritoriului GAL Microregiunea Hârtibaciu: Agnita, Bîrghiș, Chirpăr, Alțâna, Nocrich, Marpod, Roșia, Vurpăr, Șelimbăr). De-a lungul traseului liniei ferate, ulterior restaurării acesteia vor putea fi dezvoltate trasee turistice.

- 2 ONG-uri cu activități în domeniul serviciilor sociale (Asociația Cornelia și Bobu, Liga pentru Renaștere Morală)
- 2 ONG-uri cu activități sportive (Asociația Sportivă Știința - Agnita și Asociația Club Sportiv Agnita)
- 1 ONG cu obiect de activitate în domeniul protecției Mediului (Fundația Radu), ONG care desfășoară în teritoriul GAL MH activități de informare, motivare și mobilizare a populației în vederea diminuării cantității de deșeuri generată de populație, în special prin valorificarea deșeurilor re folosibile, reciclabile.
- 1 ONG cu obiect de activitate în interesul tinerilor (Asociația Zâne pentru Tineret) asociație menită să stimuleze voluntariatul în rândul tinerilor pe teme de dezvoltare personală, să întreprindă activități în domeniile social, cultural, artistic, educațional, comunicativ, ecologic, intercultural, caritabil.
- 1 formă asociativă care reprezintă interesele minorității locale religioase, de etnie germană. În decursul timpului și până astăzi, regiunea a fost și este marcată de o bogăție ieșită din comun a obiceiurilor, tradițiilor și a patrimoniului cultural, urmare a conviețuirii timp de secole a celor de etnie germană, ca și minoritate națională în cadrul Văii Hârtibaciului, cu celelalte etnii. Microregiunea Hârtibaciu păstrează deopotrivă și în prezent, obiceiuri și tradiții românești și săsești, promovate și transmise din generație în generație. Cu ajutorul Parohiei Evanghelice C.A Agnita și cu ajutorul Asociației Breasla Lolelor (partenera și aceasta în GAL MH) au avut loc din anul 2006 încoace numeroase schimburi culturale între hârtibaceni și sașii proveniți din Valea Hârtibaciului, actualmente cetățeni germani de origine română.
- 1 ONG care reprezintă interesele minorității rome (Asociația romilor Roșia) înființată în martie 2016.
- 1 persoană fizică relevantă - dl. Ilarion Bârsan - inițiatorul GAL Microregiunea Hârtibaciu, cu o bogată activitate Leader în teritoriu. GAL Microregiunea Hârtibaciu este unul din cele mai vechi grupuri de acțiune locală din România, luând naștere în anul 2006 și constituindu-se ca asociație formală în anul 2007. Sub directa îndrumare a d-lui Ilarion Bârsan, GAL Microregiunea Hârtibaciu a accesat începând cu anul 2010 Măsurile Leader 431.1 431.2 și 421, proiecte finalizate și implementate cu succes. Dl. Ilarion Bârsan este coordonatorul asocierii unitatilor administrative locale de pe Valea Hârtibaciului în cadrul ADI Asociația Valea Hârtibaciului, în cadrul careia realizează publicația Gazeta Hârtibaciului, de informare și promovare a zonei. De asemenea, dl Ilarion Bârsan posedă o vastă experiență în activități sociale și culturale: Coordonarea Asociației Apador - activități de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice și protejarea patrimoniului material imobil - a inițiat și coordonat activitatea de clasificare ca monument de patrimoniu a liniei ferate cu ecartament îngust Agnita -Sibiu.

CAP III Analiza SWOT

TERITORIU

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Zonă favorabilă pentru agricultură eco/tradițională</p> <p>Monumente de patrimoniu/naturale valoroase</p> <p>Tradiții și obiceiuri unice</p> <p>Meșteșugari pricepuți în meserii tradiționale</p> <p>Produce tradiționale valoroase</p> <p>Infraționalitate redusă</p> <p>Rețea de internet vastă, de mare viteză</p>	<p>Investiții reduse în agricultură, în special pentru agricultura ecologică</p> <p>Infrastructura turistică extrem de redusă</p> <p>Zonă relativ izolată</p> <p>IDUL mai mic de 55 de puncte pentru 10 din cele 15 localități ce participă la teritoriul GAL MH</p> <p>Infrastructura edilitară încă slab dezvoltată</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Finanțarea lucrărilor de infrastructură prin AFIR la nivel național, prin POS Mediu și Orizont 2020</p> <p>Zona este atrăgătoare turistic în contextul politic și social actual</p> <p>Interesul încă menținut al comunității saxone din Germania pentru zona natală poate genera o creștere a fluxului de turiști în interes de afaceri și personal</p> <p>Creșterea economică la nivel național și stabilitatea economică pot conduce la creșterea valorii investițiilor private</p>	<p>Instabilitatea politică poate conduce la instabilitate economică la nivel național și în teritoriul GAL MH</p> <p>Întârzierea realizării celor două autostrăzi (Sibiu-Arad-București) și Bihor-Cluj- București reduc oportunitățile de afaceri și mențin zona GAL MH în izolare.</p>

POPULAȚIA

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Multiculturalitate</p> <p>Spor natural pozitiv</p> <p>Structura echilibrată a populației în ceea ce privește raportul femei/bărbați și tineri/vârstnici.</p> <p>Agnita are tradiție în ceea ce privește pregătirea tehnică a elevilor și tinerilor</p> <p>Forța de muncă disponibilă</p> <p>Infraționalitate redusă</p>	<p>Densitate foarte redusă a populației</p> <p>Grad redus de pregătire al populației</p> <p>IDUL foarte redus (mai mic de 55 pentru 10 din cele 15 localități incluse în GAL HM)</p> <p>Minoritatea romă nu este integrată, existând pericolul segregării și excluziunii sociale a reprezentanților etniei.</p> <p>Facilități insuficiente pentru educarea elevilor cu situații sociale rele.</p> <p>Nivelul veniturilor salariale este foarte redus</p> <p>Lipsa unor politici de atragere sau menținere a tinerilor în zonă.</p>

Oportunități	Amenințări
<p>Accesarea fondurilor pentru pregătirea tinerilor și preluarea de către aceștia a fermelor familiei</p> <p>Îmbunătățirea situației economice a zonei va conduce la creșterea nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții pentru toți locuitorii GAL MH</p> <p>Facilitarea și favorizarea înființării și dezvoltării de societăți comerciale de către tineri.</p>	<p>Migrația tinerilor</p> <p>Pierderea tradițiilor și a valorilor culturale, (risc crescut pentru minorități)</p> <p>Abandonul școlar în condițiile înrăutățirii nivelului de trai și a creșterii excluziunii sociale.</p> <p>Depopularea satelor</p>

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Zonă favorabilă pentru agricultură eco/tradițională</p> <p>Monumente de patrimoniu/naturale valoroase ce pot atrage turiștii</p> <p>Tradiții și obiceiuri unice</p> <p>Mesteșugari pricepuți în meserii tradiționale</p> <p>Produse tradiționale valoroase</p> <p>Infraștrucționalitate redusă</p> <p>Număr ridicat de unități de vită mare cu potențial de creștere</p> <p>Se practică cu succes și pe o scară ridicată apicultura și creșterea bivoliilor</p>	<p>Viabilitate redusă a întreprinderilor (spor negativ al numărului de întreprinderi)</p> <p>Izolarea teritoriului conduce la costuri de transport (materii prime și produse finite) crescute reducând competitivitatea întreprinderilor din teritoriul GAL MH</p> <p>Fragmentarea suprafețelor agricole datorată proprietății determină un nivel redus al eficienței agriculturii</p> <p>Înzestrarea materială redusă a fermelor</p> <p>Agricultura nefiscalizată în proporție foarte mare.</p> <p>Număr încă redus de asociații de producători sau cooperative de producție</p> <p>Număr mare de ferme de subzistență sau semi-subzistență</p> <p>Proporție redusă a agriculturii cu înaltă valoare ecologică</p> <p>Nu se produce energie verde</p> <p>Număr foarte redus de unități turistice</p> <p>Număr insuficient de societăți comerciale cu activitate de servicii pentru populație</p> <p>Zona nu beneficiază de publicitatea necesară pentru atragerea turiștilor</p> <p>În teritoriul GAL MH nu există suficiente structuri de procesare primară a produselor agricole și nici spații de depozitare adecvată a produselor</p>

	<p>Practicarea agriculturii în spații protejate este extrem de redusă</p> <p>Lipsa atelierelor de producție</p> <p>Îmbătrânirea accentuată a administratorilor de ferme.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Diversificarea formelor de turism și patrimoniul natural și antropic al teritoriului GAL MH</p> <p>Existența zonelor N2000 pe o suprafață de peste 70% din teritoriul GAL impune dezvoltarea predilectă a sectorului de turism, servicii și agricultura ecologică.</p> <p>Finanțarea prin AFIR și LEADER/GAL a activităților agricole și non-agricole în spațiul, rural.</p> <p>Srijnirea proiectelor legate de Mocănița, monument de patrimoniu ce reprezintă imaginea GAL MH și are un puternic potențial de brand turistic și economic.</p>	<p>Reducerea populației apte de muncă ca urmare a migrației tinerilor poate conduce la reducerea activității economice existente</p> <p>Competiția firmelor mari de prelucrare a produselor agricole și concurența marilor ferme în raport cu micii fermieri</p>

ORGANIZAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Existența colectivului GAL MH și a brandului reprezintă elemente de cristalizare a mesajului și facilitează animarea la nivelul teritoriului GAL. Succesul strategiei precedente a crescut încrederea populației în GAL MH</p> <p>Capacitate crescută de concepere și implementare a proiectelor și strategiilor de dezvoltare la nivelul administrațiilor locale partenere în GAL.</p> <p>Creșterea implicării societății civile în viața publică prin creșterea numărului de organizații non-guvernamentale în teritoriul GAL MH</p>	<p>Colaborare foarte redusă între Administrațiile Publice Locale</p> <p>Încrederea redusă a populației în ceea ce privește capacitatea administrativă a primăriilor</p> <p>Lipsa transparenței la nivelul primăriilor și instituțiilor aflate în subordinea autorităților publice locale și regionale</p> <p>Dotarea precară a APL și instituțiilor subordonate APL</p> <p>Insuficiența determinare a APL de a realiza proiecte de înfrățire sau a propune proiecte în cadrul unor parteneriate cu APL și ONG de peste hotare.</p> <p>Lipsa de eficiență a serviciilor sociale poate duce la creșterea riscului de excluziune al populației dezavantajate</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Creșterea capacității administrative a APL prin accesarea de finanțări pe POCA</p> <p>Creșterea și îmbunătățirea colaborării dintre APL în cadrul GAL</p>	<p>Criza economică determină reducerea capacității APL în ceea ce privește menținerea instituțiilor la nivel local</p> <p>Reducerea numărului de servicii la nivelul orașului Agnita determină îngrădirea accesului populației întregii regiuni la servicii publice (principiul “socialul urmează economicul”)</p>

CAP IV OBIECTIVE-PRIORITĂȚI-DOMENII DE INTERVENȚIE

Analiza diagnostic și analiza SWOT au scos în evidență existența în teritoriul GAL MH a următoarelor nevoi:

Nevoi /Obiective Prioritati	I						III		Transversale		
	P1		P2		P3	P5	P6				
	IA	1 B	2A	2B	3A	5D	6A	6B	M	SC	I
004. Nivel adecv. de cap. și tehno. pt realiz. de activ. agri. moderne			■			■			■		■
005. Mod. sect. de proc. a prod. agri. și adapt. ac. la stand.UE					■		■				■
006. Reîntiner. gener. de fermieri				■					■		■
007. Restruct. și moder.fermelor mici, în ferme orientate către piață			■						■		■
008. înfii. de grup. și coop. de prod.					■			■			■
009. Lanțuri alimentare integrate	■										■
011. Acces facil la instr. financ. adecv. pt ferm., proces., a micilor antrepr. din zonele rurale			■		■		■				■
019. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială							■	■			■
020. Infra. de bază și servicii adecvate în zonele rurale							■		■		■
021. Creșt. și divers. nr. de locuri de muncă în zonele rurale							■	■			■
022. Patrimoniul local conservat								■			■
023. Dezvoltare locală prin abordarea LEADER								■			■
024. Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	■								■		■

Logica intervenției în programarea activităților SDL GAL MH

Obiectiv de dezvolt. rurală Ob. transversale	Priorități de dezvoltare rurală	Domenii de intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
I Ob. trans: MA1 - mediu clima, inovare MA3 - mediu, clima, inovare MA2 - Mediu, clima, inovare MA4 - inovare	P.2	2.A	MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole. Art. 17	Nr de exploatații /beneficiari sprijiniți: 6 Cheltuiala publică totală: 337.500 euro. Numărul de locuri de muncă create: 5
			MA3 - Sprijin pentru micii fermieri. Art. 19	Nr de exploatații /beneficiari sprijiniți: 6 Cheltuiala publică totală: 90.000 euro Numărul de locuri de muncă create: 0
		2.B.	MA2 - Instalarea tinerilor fermieri. Art. 19	Nr de exploatații /beneficiari sprijiniți: 5 Cheltuiala publică totală: 200.000 euro Numărul de locuri de muncă create: 0
	P.3.	3.A.	MA4 - Sprijin pentru cooperare în agricultură. Art. 35	Nr. de expl. agr. care primesc sprijin pt. partic. la sis. de calitate, la piețele locale și la circ. de aprov. scurte, precum și la grup./org.de prod: 2 Cheltuiala publică totală: 74.304 euro Numărul de locuri de muncă create: 0
II. Ob. trans: MA1 - mediu clima, inovare	P.5.	5.D.	MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole. Art. 17	Suprafata totală sau UVM în cauză: 10 UVM Cheltuiala publică totală: 37.500 euro Numărul de locuri de muncă create: 0
III. Ob. trans:	P.6	6.A.	MN1 - Inițierea de activități nonagricole. Art. 19	Cheltuiala publică totală: 240.000 euro; EURI : 157.387,33 euro Numărul de locuri de muncă create: 5

MN1 - mediu, inovare MN2 - Mediu, inovare MP1 - inovare MP2 - mediu, inovare		6.B.	MN2 - Sprijin pentru activități nonagricole. Art. 19	Cheltuiala publică totală: 332.363 euro Numărul de locuri de muncă create: 6
			MP1 - Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei. Art. 20	Pop. netă care benef. de serv. /infra. Îmbun: 100 Cheltuiala publică totală: 167.637 euro Numărul de locuri de muncă create: 0
		MP2 - Promovare turistică și patrimoniu. Art. 20	Pop. netă care benef. de serv. /infra. Îmbun.: 100% (44.000) Cheltuiala publică totală: 315.000 euro Numărul de locuri de muncă create: 0 <i>Obiective specifice GAL MH: Număr obiective de patrimoniu reabilite/restaurate: 3 Numar infochioscuri aflate in retea si functionale: 4</i>	
		MP3- Imbunatatirea serviciilor de bază destinate populației	Pop. netă care benef. de serv. /infra. Îmbun: 20.000 Cheltuiala publică totală: FEADR: 510.869,19 euro;	

CAP V - PREZENTARE MĂSURI

FIȘA MĂSURII - DEZVOLTAREA EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE MA1/ DI 2A

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Așa cum reiese din Analiza Diagnostic și din analiza SWOT, există nevoia de investiții destinate dezvoltării exploatațiilor agricole și în creșterea capacității de prelucrare, comercializare și diversificare de produse agricole:

- înzestrarea tehnică a fermelor, precum echipamente, mașini și utilaje performante;
- stimularea cultivării și depozitării de legume (soiuri autohtone, adaptate condițiilor pedoclimatice, construcții, spații protejate de cultivare a legumelor), a culturilor de câmp (soiuri autohtone), creșterii efectivelor de animale (bovine, păsări, familii de albine) și valorificarea raselor autohtone;
- investiții necesare diversificării activităților agricole din cadrul exploatațiilor și adăugarea de plus valoare produselor agricole;
- creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesarea produselor la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora în vederea creării și promovării lanțurilor alimentare integrate;
- respectarea standardelor UE aplicabile tuturor tipurilor de investiții
- introducerea de noi tehnologii pentru dezvoltarea de noi produse și procese
- aplicarea măsurilor de protecția mediului, inclusiv scăderea consumului de energie și a emisiilor de GES
- promovarea investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile
- creșterea numărului de locuri de muncă
- stimularea asocierii și a investițiilor care deservește formele asociative ale fermierilor;

Gradul relativ scăzut de dotare și tehnologiile depășite utilizate în majoritatea exploatațiilor agricole și a unităților de profil, se reflectă în nivelul redus al productivității muncii în agricultură practică pe teritoriul GAL MH. Pentru producătorii mai mici, accentul va fi pus pe stimularea asocierii și accesarea sprijinului pentru investiții colective în interesul membrilor. Cooperativele și grupurile de producători au un rol important în mai buna corelare dintre ofertă și cerințele de piață și în furnizarea unei eficiențe mărite prin marketing comun al produselor produse de către membrii acestora, în special în cazul fermelor mici.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală: **Obiectiv I** - „Favorizarea competitivității agriculturii”, **Obiectiv II** - „Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice”, **Obiectiv III** - „Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă”, cfm. Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii: Măsura contribuie la atingerea obiectivului specific „Creșterea eficienței agriculturii practicate pe teritoriul GAL MH”.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: Prioritatea 2 „Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor”, Prioritatea 3 „Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură”, Prioritatea 5 „Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliența la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și silvic” și Prioritatea 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”; Măsura corespunde obiectivelor art. 17 „Investiții în active fizice” din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2A „Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole” cfm. art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Protecția mediului, atenuarea schimbărilor climatice și inovare: Prin măsura MA1 vor fi sprijinite investiții ce vor avea în vedere ameliorarea sau protejarea factorilor de mediu prin: 1) Investiții în construcții, echipamente, utilaje specializate asigurării unui management durabil al gunoiiului de grajd și a altor dejectii 2) Noi metode de păstrare a producției agroalimentare 3) Noi metode de păstrare și prelucrare a deșeurilor. 4) Producția de energie electrică pentru utilizare proprie. Vor fi sprijinite investiții ce vor avea în vedere atenuarea schimbărilor climatice și creșterea rezistenței la schimbările climatice prin: 1) Anveloparea clădirilor în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a altor GES. 2) Modificarea, reabilitarea rețelelor de transport a apei în cadrul fermei în vederea reducerii pierderilor și prezervării resurselor de apă (reziliența la schimbări climatice). 3) Adoptarea unor culturi rezistente la schimbări climatice și minima intervenție asupra solului.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura MA1 este complementară cu MA3 - „Sprijinirea micilor fermieri”, MA4 - „Sprijin pentru cooperare în agricultură”, MN1 - „Înființarea de activități non-agricole” și MN2 - „Sprijin pentru activități non-agricole”.

Sinerгіa cu alte măsuri din SDL: MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”, MN1 - „Înființarea de activități non-agricole”, MN2 - „Sprijin pentru activități non-agricole”, MP1 - „Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei” și MA4 - „Sprijin pentru cooperare în agricultură” contribuie la Prioritatea 3 „Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură”.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura răspunde nevoilor identificate în teritoriu și enunțate în capitolul III: 004 - Nivel adecvat de capital și tehnologie pentru realizarea de activități agricole moderne, 005 modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea acestuia la standardele UE, 008 - înființarea de grupuri și cooperative de producători, 009- lanțuri de alimentare integrate. Dimensiunea mică a exploatațiilor existente pe teritoriul GAL MH implică necesitatea asocierii producătorilor în vederea creșterii productivității muncii și a eficienței globale a exploatațiilor. Având în vedere bugetul mic la nivelul măsurii 19.2, este necesară realizarea unor proiecte pilot care să aibă caracter de antrenare și cristalizare a ideii și să reprezinte modele de bună practică. GAL MH se așteaptă ca succesul dezvoltării celor două grupuri de producători să fie propagate economic în întregul teritoriu și să creeze emulația necesară pentru realizarea altor grupuri de producători. La

cele de mai sus se mai adaugă valoarea adăugată a criteriilor de selecție care încurajează crescătorii de bovine și legumicultură, principii aflate în concordanță cu specificul local.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Regulament (UE) Nr. 1303/2013; Regulament (UE) Nr. 1305/2013; Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003; Regulament (UE) nr. 1242/2008; Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02; Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02; Legea cooperăției agricole nr. 566/2004; Legea nr. 1/2005; Ordonanța Guvernului nr. 37/2005; Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației; Ordinul 10/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește procedura pentru marcarea și certificarea sanitară veterinară a cărnii proaspete și marcarea produselor de origine animală destinate consumului uman; Ordinul 111/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor a activităților de obținere și de vânzare directă și/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum și a activităților de producție, procesare, depozitare, transport și comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală; Ordin 57 din 2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind procedura de autorizare sanitară veterinară a unităților care produc, procesează, depozitează, transportă și/sau distribuie produse de origine animală; Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți: Solicitanții eligibili pentru sprijinul acordat prin Masura MA1 sunt fermierii, definiți conform Reg.(UE) nr.1307/2013, art.4, ca fiind persoane fizice autorizate conform OUG 44/2008, sau juridice sau un grup de persoane fizice sau juridice situate pe teritoriul GAL MH și care desfășoară o activitate agricolă (inclusiv beneficiari ai măsurilor MN1 și MN2).

Categoriile de beneficiari eligibili sunt:

Persoana fizică autorizată/intreprinderea individuală/intreprinderea familială(infiintată în baza OUG 44/2008, cu modificările și completările ulterioare),

Societate în nume colectiv - SNC/Societate în comandită simplă- SNC/Societate pe acțiuni-SA/Societate în comandită pe acțiuni-SCA/Societate cu răspundere limitată- SRL(înfiintată în baza Legii nr.31/1990 republicată, cu modificările și completările ulterioare),

Societate agricolă (înfiintată în baza Legii nr.36/1991, cu modificările și completările ulterioare),

Compositorate, obști și alte forme asociative de proprietate asupra terenurilor (menționate în Legea nr.1/2000)

Societate cooperativă agricolă (înfiintată în baza Legii nr.1/2005, cu modificările și completările ulterioare)

Cooperativă agricolă (înfiintată în baza Legii nr.566/2004, cu modificările și completările ulterioare)

Grup de producători (înfiintat prin OG nr.37/2005, cu modificările și completările ulterioare)

Beneficiari indirecți: familiile și lucrătorii beneficiarilor, UAT-urile locale prin creșterea încasărilor din impozite și taxe, unitățile de alimentație publică prin creșterea calității produselor agricole și reducerea prețurilor, populația zonei prin reducerea impactului activității agricole asupra mediului și creșterea rezilienței la modificările climatice (inclusiv beneficiarii indirecți ai măsurii MP1).

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Cheltuielile eligibile vor respecta prevederile art. 45 și 46 din R (UE) nr. 1305/2013 și art. 13 din R Delegat (UE) nr. 807/2014 și se referă la:

- Investiții în înființarea, extinderea și/sau modernizarea fermelor zootehnice, inclusiv tehnologii eficiente de reducerea emisiilor poluării și respectarea standardelor Uniunii care vor deveni obligatorii pentru exploatații în viitorul apropiat, și cele pentru depozitarea/gestionarea adecvată a gunoiului de grajd în zonele unde această cerință este în curs de aplicare;

- Investiții în înființarea, extinderea și/sau modernizarea fermelor vegetale, inclusiv capacități de stocare, condiționare, sortare, ambalare a producției vegetale pentru creșterea valorii adăugate a produselor;

- Investiții în scopul îndeplinirii standardelor comunitare în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art 17 (5) al Reg. 1305/2013 în care sprijinul poate fi acordat pe o perioadă maximă de 24 luni de la momentul instalării și investiții de conformare cu noile standarde în cazul modernizării exploatațiilor agricole conform art. 17 (6) în care sprijinul poate fi acordat pe o perioadă maximă de 12 luni de la data la care noul standard a devenit obligatoriu pentru exploatație;

- Investiții în procesarea produselor agricole la nivel de fermă, precum și investiții în vederea comercializării (precum magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole); investițiile de procesare la nivelul fermei vor fi realizate doar împreună cu investițiile în modernizarea/dezvoltarea fermei (considerate ca fiind proiecte ce vizează un lanț alimentar integrat și adăugarea de plus valoare la nivel de fermă).

- Construcția, extinderea, modernizarea și dotarea construcțiilor din cadrul fermei, destinate activității productive, inclusiv cai de acces în ferma, irigații în cadrul fermei și racordarea fermei la utilități și a anexelor aferente activității productive desfasurate, dimensionate corelat cu numărul persoanelor ce vor utiliza aceste spații;

- Construirea, amenajarea și dotarea spațiilor de desfacere și comercializare, precum și alte cheltuieli de marketing, în cadrul unui lanț alimentar integrat;

Investiții în sisteme/echipamente de irigații la nivelul fermei, cu condiția respectării condițiilor specifice, aplicabile investițiilor eligibile prin măsura MA1;

- Achiziționarea, inclusiv în leasing de mașini/ utilaje și echipamente noi, în limita valorii de piață a bunului respectiv;

- Achiziționarea, inclusiv în leasing, de mijloace de transport compacte, frigorifice, inclusiv remorci și semiremorci specializate în scopul comercializării produselor agricole în cadrul unui lanț alimentar integrat;

- Cheltuieli generate de înființarea/inlocuirea plantațiilor pomicole, inclusiv înființarea și modernizarea pepinierelor pomicole, înființarea/inlocuirea plantațiilor de struguri de masă și alte culturi perene (cu condiția ca materialul de plantare să fie certificat). Contribuția în natură în cazul înființării/inlocuirii plantațiilor este eligibilă doar cu respectarea art. 69 din Reg. (UE) nr. 1303/2013

- În cazul solicitanților neplatitori de TVA, în temeiul legislației naționale privind TVA-ul, sunt cheltuieli eligibile valorile TVA aferente cheltuielilor eligibile purtătoare de TVA;

-Cheltuieli determinate de conformitatea cu standardele comunitare in cazul tinerilor fermieri in conformitate cu art. 17(5) din Reg.(UE) nr.1305/2013 si investitii determinate de conformare cu noile standarde, in cazul modernizarii exploatatilor agricole conform art.17(6) din acelasi regulament;

-Cheltuielile privind costurile generale ale proiectului: cheltuieli pentru consultanta, proiectare, monitorizare, management, inclusiv onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economica si de mediu, taxe pentru eliberarea certificatelor, potrivit art.45 din Reg.(UE) nr.1305/2013, precum si cele privind obtinerea avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor, prevazute in legislatia nationala. Acestea trebuie sa se incadreze in maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevad constructii-montaj si maxim 5% pentru proiectele care prevad investitii simple;

- Investiții necorporale: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci în conformitate cu la art 45 (2) (d) din Reg. 1305/2013;

Cheltuielile neeligibile: Achiziția de clădiri; achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă; Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole; Cheltuielile cu achiziția de cap tractor; cheltuielile cu achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand"; cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului cu excepția costurilor generale definite la art 45, alin 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013 care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare; cheltuieli cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane; construcția sau modernizarea locuinței și sediilor sociale; cheltuielile cu spații ce deservește activitatea generală a exploatației agricole: birouri administrative, Sali de sedinte, Sali de protocol, spații de cazare etc; cheltuieli finanțate prin PNS 2014-2018, investitii finanțate prin PNA 2017-2019, in cazul cooperativelor achiziția de maturator si centrifuga si pentru toti solicitantii achiziția de incalzitor miere; cheltuieli cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile; cheltuieli neeligibile în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume: (a) dobânzi debitoare, (b) achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, (c) taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul și a prevederilor specifice pentru instrumente financiare; în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi: marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare; costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;

7. Condiții de eligibilitate

Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor din cadrul SDL trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL MH.

- ❖ Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- ❖ Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4.000 € SO;
- ❖ Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute prin Masura MA1;
- ❖ Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- ❖ Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- ❖ Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare;

- ❖ Investițiile necesare adaptării la standardele UE, aplicabile producției agricole realizate de tinerii fermieri care se instalează pentru prima dată într-o exploatație agricolă se vor realiza în termen de maxim 24 de luni de la data instalării (conform art 17, alin. 5 din R(UE) nr.1305/2013);
- ❖ Investițiile necesare adaptării la noi cerințe impuse fermierilor de legislația europeană se vor realiza în termen de 12 luni de la data la care aceste cerințe au devenit obligatorii pentru exploatația agricolă (conform art 17, alin. 6 din R(UE) nr.1305/2013);
- ❖ Investiția va respecta legislația în vigoare (menționată la capitolul Trimiteri la alte acte legislative) din domeniul: sănătății publice, sanitar-veterinar și de siguranță alimentară;
- ❖ Solicitantul va demonstra că profitul mediu anual (ca medie a ultimilor trei ani fiscali) nu depășește de 4 ori valoarea sprijinului solicitat;
- ❖ În cazul procesării la nivel de fermă materia primă procesată va fi produs agricol (conform Anexei I la Tratat) și produsul rezultat va fi doar produs Anexa I la Tratat.

8. Criterii de selecție

Modernizarea exploatațiilor agricole:

- ❖ Principiul asocierii fermierilor, care dețin exploații de dimensiuni mici și/sau medii, în cadrul formelor asociative infiintate in baza Legii nr.566/2004, legii nr.1/2005, Legii nr.1/2000, Legii nr.36/1991, OG nr.37/2005;
- ❖ Principiul creșterii dimensiunii exploatației agricole;
- ❖ Principiul sectorului prioritar conform analizei diagnostic: sectorul zootehnic (bovine, păsări, familii de albine) și vegetal (cereale, plante oleaginoase și proteice, cartofi și legumicultură, inclusiv producere de material săditor);
- ❖ Principiul lanțurilor alimentare integrate, respectiv combinarea investițiilor in productia agricola primaraintegrarea producției agricole primare cu procesarea și/sau comercializarea productiei obtinute;
- ❖ Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol al managerului exploatației agricole;
- ❖ Principiul agriculturii de înaltă valoare naturală;
- ❖ Numărul de locuri de muncă nou create;
- ❖ Principiul complementarității: sprijinirea cu prioritate a beneficiarilor altor măsuri finanțate prin SDL GAL MH 2014 - 2020 (MA3, MA4, MN1 sau MN2).

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Valoarea maximă eligibilă a unui proiect este:

- 80.000 euro pentru proiecte depuse de formele asociative infiintate in baza Legii nr.566/2004, legii nr.1/2005, Legii nr.1/2000, Legii nr.36/1991, OG nr.37/2005;
- 70.000 euro pentru proiecte depuse de celelate categorii de solicitanti prevazuti la Cap.4;

Intensitatea sprijinului public: 50% din totalul cheltuielilor eligibile.

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu cate 20 puncte procentuale suplimentare*) în cazul:

- Investițiilor realizate de formele asociative infiintate in baza Legii nr.566/2004, legii nr.1/2005, Legii nr.1/2000, Legii nr.36/1991, OG nr.37/2005;
- Investițiilor realizate de tinerii fermieri, cu vârsta pana la 40 de ani, la data depunerii cererii de finanțare (asa cum sunt definiti la art.2 al Reg.(UE) nr.1305/2013);
- Proiectelor integrate;
- Operațiunilor sprijinite în cadrul PEI;
- Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art. 28 (Agromediu) și art. 29 (Agricultura ecologică) din R(UE) nr. 1305/2013;
- Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art. 32 R(UE) nr. 1305/2013;

*) rata sprijinului combinat nu poate depăși 90% în cazul fermelor mici și medii (cu dimensiunea până la 250.000 SO), respectiv 70% în cazul fermelor având între 250.000 și 500.000 SO. Cuantumul sprijinului a avut în vedere importanța sprijinirii asocierii dintre micii producători. Intensitatea sprijinului a fost stabilită având în vedere gradul de sărăcie al zonei.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatori specifici domeniului de intervenție:

- Număr de exploatații /beneficiari sprijiniți: 6
- Număr de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători: 2
- Cheltuială publică totală: 375.000 euro
- Suprafața totală sau UVM în cauză: 10 UVM
- Locuri de muncă nou create: 5

FIȘA MĂSURII „Instalarea tinerilor fermieri” MA2 / DI 2B

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

La nivelul teritoriului GAL MH (vezi prezentarea teritoriului-analiza diagnostic) se manifestă simultan mai multe fenomene care reduc eficiența exploatațiilor agricole, reduc numărul de locuri de muncă cu efect imediat asupra nivelului de trai și calității vieții: depopularea zonei prin migrația tinerilor, îmbătrânirea accentuată și pregătirea precară în domeniul agriculturii a administratorilor de ferme, rezistența la asociere și incapacitatea administratorilor vârstnici de ferme de a reduce riscurile activității agricole (inclusiv de creștere a rezilienței fermei, culturii și animalelor la schimbările climatice). Intervenția prin această Măsură va conduce la creșterea numărului de tineri fermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă ca șefi/manageri de exploatație, care sunt încurajați să promoveze lanțurile scurte de aprovizionare, și, prin urmare, să devină competitivi și să își sporească gradul de orientare spre parteneriate. Îmbătrânirea forței de muncă în sector, precum și declinul demografic din zonele rurale determină nevoia unui interes crescut al populației tinere pentru zonele rurale în contextul îmbunătățirii performanțelor economice ale exploatațiilor agricole. Această Măsură vizează încurajarea familiilor tinere din mediul rural de a se stabili în mediul rural ceea ce va crea un efect pozitiv asupra economiei naționale în general.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală „Obiectiv I - Favorizarea competitivității agriculturii”: cfm. Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii: Creșterea eficienței agriculturii practicate în GAL MH și Revitalizarea economiei și a vieții sociale în GAL MH.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. P2 „Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor”, cfm. Reg. (UE) nr. 1305/2013 ;

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2B „Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor” cfm. art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: **Inovare, Mediu, Clima:**

Prin măsura MA2 vor fi sprijinite investiții ce vor avea în vedere ameliorarea sau protejarea factorilor de mediu prin: 1) Investiții în construcții, echipamente, utilaje specializate asigurării unui management durabil al gunoiului de grajd și a altor dejectii 2) Noi metode de păstrare a producției agroalimentare 3) Noi metode de păstrare și prelucrare a deșeurilor. 4) Producția de energie electrică pentru utilizare proprie. Vor fi sprijinite investiții ce vor avea în vedere atenuarea schimbărilor climatice și creșterea rezistenței la schimbările climatice prin: 1) Anveloparea clădirilor în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a altor GES. 2) Modificarea, reabilitarea rețelelor de transport a apei în cadrul fermei în vederea reducerii pierderilor și prezervării resurselor de apă (reziliența la schimbări climatice). 3) Adoptarea unor culturi rezistente la schimbări climatice și minima intervenție asupra solului.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura este complementară cu următoarele măsuri prevăzute în SDL: Măsura MN1 - „Înființarea de activități non-agricole”, Măsura MN2 - „Sprijin pentru activități nonagricole”, Măsura MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole” și Măsura MA4 - „Sprijin pentru cooperare în agricultură”.

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura participă la realizarea obiectivelor priorității P2 „Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor”, împreună cu următoarele măsuri: MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”, MA3 - „Sprijinirea micilor fermieri”.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura răspunde nevoii decelate pe teritoriul GAL MH 006- „Reîntinerirea generațiilor de fermieri”. Valoarea adăugată a măsurii constă în finanțarea de proiecte ce vor conduce direct la creșterea eficienței economice a exploatațiilor, în speță a 5 exploatații cu un total inițial între 40.000 și 150.000 S.O. Prioritizarea proiectelor depuse de tinerii ce au pregătire în domeniul agricol sau vor urma cursuri de pregătire în acest domeniu constituie un element de siguranță în ceea ce privește reducerea riscurilor exploatațiilor agricole, respectarea clauzelor de mediu și eforturile depuse în aceste exploatații pentru creșterea rezilienței la schimbările climatice. Tinerii administratori de ferme vor avea o abordare inovativă, educată și pregătită în ceea ce privește provocările din agricultură, vor fi mult mai deschiși la adoptarea de tehnologii moderne și la ideea asocierii în vederea creșterii eficienței de ansamblu a exploatațiilor agricole. Un alt element de valoare adăugată îl constituie prioritizarea speciilor autohtone, a bovinelor în zootehnie și a legumiculturii în spații protejate.

3. Trimiteri la alte acte legislative

R (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului;

R (UE) nr. 1310/2013 de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), de modificare a R (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește resursele și repartizarea acestora pentru anul 2014 și de modificare a R (CE) nr. 73/2009 al Consiliului și a Regulamentelor (UE) nr.

1307/2013, (UE) nr. 1306/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește aplicarea acestora în anul 2014;

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii;

R (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole;

R (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime;

Actul Delegat (UE) nr. 480/2014 de completare a R (UE) nr. 1303/2013;

R (UE) nr. 215/2014 al Comisiei de completare a R (UE) nr. 1303/2013.

Legislație Națională

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanța Guvernului nr. 8/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, aprobată cu modificări și completări prin **Legea nr. 375/2002**,

Ordonanța Guvernului nr. 76/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți:

- **tânărul fermier** așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013*, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole;
- **persoană juridică cu mai mulți acționari unde un tânăr fermier, așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 se instalează și exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, la beneficii și la riscurile financiare legate de exploatație și deține cel puțin 50+1 % din acțiuni;**
- beneficiarii direcți definiți mai sus care sunt și beneficiari ai uneia sau mai multor măsuri sprijinite prin SDL GAL MH 2014 -2020: MN1 - Înființarea de activități nonagricole, MN2 - Sprijin pentru înființarea de activități nonagricole, MA1 - Sprijin pentru dezvoltarea exploatațiilor agricole și MA4 - Sprijin pentru cooperare în agricultura.

*Art. 2 (1) n - „tânăr fermier” înseamnă o persoană cu vârsta de până la 40 de ani la momentul depunerii cererii, care deține competențele și calificările profesionale adecvate și care se stabilește pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca șef al respectivei exploatații;

5. Tip de sprijin

- Sume forfetare care nu depășesc limitele cuantumului stabilite în PNDR pentru aceleași tipuri de operațiuni la care se aplică acest tip de sprijin.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Sprijinul se acordă în vederea facilitării stabilirii tânărului fermier în baza Planului de Afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse în PA, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea corectă a PA aprobat pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

7. Condiții de eligibilitate

Exploatația agricolă trebuie să fie pe teritoriul GAL MH. Beneficiarul își va stabili domiciliul și sediul social (și locul de muncă, în cazul în care este încadrat într-o activitate salarizată-in UAT sau într-o UAT limitrofa) în Unitatea Administrativ Teritorială în care este înregistrată exploatația.

Pe perioada de implementare și monitorizare a proiectului solicitantul trebuie să mențină cel puțin încadrarea în dimensiunea SO a exploatației agricole, fără a reduce dimensiunea SO sub limita care definește mărimea exploatației pentru care proiectul este selectat și aprobat

O exploatație agricolă sau un tânăr fermier, NU pot primi sprijin prin această submăsură decât o singură dată; NU este permisă preluarea de exploatații agricole care au primit sprijin prin intermediul măsurii 112 „Instalarea tinerilor fermieri” și prin intermediul submăsurii 6.1 „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri” din PNDR 2014-2020;

Tânărul fermier poate accesa SM 6.2 "Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale" în orice moment al derulării proiectului, cu condiția ca planurile de afaceri să fie separate pentru fiecare sub-măsură și să respecte condițiile de accesare;

Un beneficiar poate accesa alte măsuri/ submăsuri din PNDR 2014-2020 care presupun investiții în agricultură doar după finalizarea implementării planului de afaceri, respectiv după data plății sprijinului aferent celei de-a doua tranșe de plată;

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici;
  - Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 8.000 și 50.000 S.O. (valoare producție standard);
  - Solicitantul prezintă un plan de afaceri;
  - Solicitantul deține competențe și aptitudini profesionale, îndeplinind cel puțin una dintre următoarele condiții:
    - studii medii/superioare în domeniul agricol/ veterinar/economie agrară*;
- sau
- cunoștințe în domeniul agricol** dobândite prin participarea la programe de inițiere/instruire/specializare care nu necesită un document eliberat de formatorii recunoscuți de către ANC și presupune un număr de ore sub numărul de ore aferent Nivelului I de calificare profesională;

sau

- recunoașterea de către un centru de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale autorizat ANC a competențelor dobândite ca urmare a experienței profesionale.

sau

- angajamentul de a dobândi competențele profesionale adecvate într-o perioadă de grație de maximum 33 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului.

Deține sau se angajează să dobândească competențe și calificări profesionale în raport cu tipul de activitate agricolă pe care urmează să o desfășoare (de ex: beneficiarul care înființează o exploatație zootehnică, trebuie să urmeze un curs de instruire în domeniul zootehnic), în maximum 33 de luni începând de la data deciziei individuale de acordare a sprijinului, dar nu mai mult de ultima tranșă de plată, pentru a-i permite acestuia să se conformeze condițiilor referitoare la dobândirea competențelor profesionale specificate în programul de dezvoltare rurală.

- Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a sprijinului;
- Solicitantul se angajează să devină fermier activ în termen de maximum 18 luni de la data instalării;

Alte angajamente

- Înaintea solicitării celei de-a doua tranșe de plată, solicitantul face dovada creșterii performanțelor economice ale exploatației, prin comercializarea producției proprii în procent de minimum 10 % din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri);
- În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va prevedea în mod obligatoriu amenajări de gestionare a gunoiului de grajd, conform normelor de mediu (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri). Platformele pentru gestionarea gunoiului de grajd se pot face în sistem Individual (gospodăresc) și/ sau Comunal - platforme comunale.

Este interzisă terților folosința sau administrarea exploatației agricole beneficiară de sprijin.

8. Criterii de selecție

- Principiul comasării exploatațiilor, având în vedere numărul exploatațiilor preluate integral;
- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultură,) și vegetal (legumicultura în spații protejate, inclusiv producția de material săditor, și producția de semințe, legumicultura în câmp);
- Principiul potențialului agricol al zonei GAL MH care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul raselor/ soiurilor autohtone;
- Principiul complementarității: sprijinirea cu prioritate a beneficiarilor altor măsuri finanțate prin SDL GAL MH 2014 - 2020 (MN1, MN2, MA1 și MA4).

- Implementarea planului de afaceri in maximum 2 ani (cu exceptia sectorului pomicol)/4 ani (pentru sectorul pomicol) de la decizia de acordare a sprijinului.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil se acordă pentru o perioadă de maxim trei ani si este de:

- 40.000 de euro pentru exploatațiile între 8.000 S.O. și 50.000 S.O.;

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri se va acorda sub formă de primă în două tranșe, astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la încheierea deciziei de finanțare;
- 25% din cuantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a planului de afaceri, fără a depăși trei/cinci* ani de la încheierea deciziei de finanțare.

În cazul neimplementării corecte a planului de afaceri, sumele plătite, vor fi recuperate proporțional cu obiectivele nerealizate. Implementarea planului de afaceri, inclusiv ultima plată, cât și verificarea finală nu vor depăși 3 ani de la decizia de acordare a sprijinului.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatori aferenti DI 2B: Număr de exploatații /beneficiari sprijiniți: 5;

Cheltuială publică totală: 200.000 euro;

Numar de locuri de munca nou create: 0;

FIȘA MĂSURII „Sprijin pentru micii fermieri” MA3/ DI 2A

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Creșterea eficienței activității agricole este o condiție esențială pentru revitalizarea economică și socială a GAL MH. Productivitatea extrem de redusă a agriculturii practicate pe teritoriul Gal MH, dimensiunea redusă a fermelor, pregătirea agricolă eminentă practică a administratorilor de ferme și înzestrarea fizică învechită conduc la un cerc vicios de ineficiență și pierdere de efect economic. Sprijinul acordat pentru fermele mici prin Măsura MA3 este un instrument menit să determine, în principal, transformarea structurală și deschiderea spre piață a fermelor mici cu potențial de a deveni întreprinderi agricole viabile, precum și de a crește capacitatea de a identifica noi oportunități de valorificare a producției acestora.

Scopul acestei măsuri este:

- Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- Creșterea orientării către piață și a veniturilor exploatațiilor agricole de mici dimensiuni.

Se va realiza o scurtă justificare și corelare cu analiza SWOT a alegerii măsurii propuse în cadrul SDL. (Majoritatea fermelor mici nu sunt fiscalizate și nu sunt orientate către piață).

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală „Obiectiv I - Favorizarea competitivității agriculturii;

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii: Creșterea eficienței agriculturii practicate în Microregiunea Hârtibaciu și Revitalizarea economiei și vieții sociale în Microregiunea Hârtibaciu;

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: P2 „Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2A „Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole”, cfm. art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Mediu, Inovare, Clima:

Prin măsura MA3 vor fi sprijinite investiții ce vor avea în vedere ameliorarea sau protejarea factorilor de mediu prin: 1) Investiții în construcții, echipamente, utilaje specializate asigurării unui management durabil al gunoiului de grajd și a altor dejectii 2) Noi metode de păstrare a producției agroalimentare 3) Noi metode de păstrare și prelucrare a deșeurilor. 4) Producția de energie electrică pentru utilizare proprie. Vor fi sprijinite investiții ce vor avea în vedere atenuarea schimbărilor climatice și creșterea rezistenței la schimbările climatice prin: 1) Anveloparea clădirilor în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a altor GES. 2) Modificarea, reabilitarea rețelelor de transport a apei în cadrul fermei în vederea reducerii pierderilor și prezervării resurselor de apă (reziliența la schimbări climatice). 3) Adoptarea unor culturi rezistente la schimbări climatice și minima intervenție asupra solului.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Masura MA3 este complementara următoarelor măsuri incluse în SDL GAL MH - MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”.

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura contribuie împreună cu MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole” la îndeplinirea obiectivelor Priorității 2A „Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole”.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura se adresează nevoii identificate la nivelul teritoriului GAL 007- Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață. Ajutorul oferit fermelor mici va determina fiscalizarea acestora, apariția a cel puțin 6 noi locuri de muncă și dezvoltarea capacității unui număr de 6 exploatații de a realiza o agricultură cu eficiență crescută. Cu ajutorul investițiilor furnizate, administratorii fermelor își vor putea înzestra ferma cu o gamă de utilaje agricole de un nivel tehnologic mai ridicat, cu emisii și consum mai reduse și se vor adapta cerințelor UE în ceea ce privește deșeurile zootehnice, protejând factorii de mediu și reducând emisiile de CO. Succesul acestor ferme va reprezenta un model de bune-practici și va constitui nucleul unui centru de cristalizare a eficienței economice în zona GAL MH.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

R (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole;

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii;

Legislație Națională

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;

Ordin nr. 22/2011 al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind reorganizarea Registrului fermelor, care devine Registrul unic de identificare, în vederea accesării măsurilor reglementate de Politica Agricolă Comună;

Ordonanță de urgență nr. 43/2013 privind unele măsuri pentru dezvoltarea și susținerea fermelor de familie și facilitarea accesului la finanțare al fermierilor.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Fermierii care au drept de proprietate și/sau drept de folosință pentru o exploatație agricolă care intră în categoria de fermă mică conform definiției relevante cu excepția persoanelor fizice neautorizate;

Beneficiari direcți prioritari: fermierii care au accesat măsura MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole în cadrul SDL GAL MH 2014 - 2020.

5. Tip de sprijin

- Sume forfetare care nu depășesc limitele cuantumului stabilite în PNDR pentru aceleași tipuri de operațiuni la care se aplică acest tip de sprijin.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Sprijinul se acordă pentru fermă mică, cu scopul de a facilita dezvoltarea fermelor mici pe baza planului de afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse în PA, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea corectă a PA aprobat, pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

7. Condiții de eligibilitate

Exploatația Agricolă trebuie să se afle pe teritoriul GAL MH.

Solicitantul nu poate fi acționar într-o altă microîntreprindere / întreprindere mică agricolă care accesează / a accesat SubMăsura 6.3. PNDR 2014-2020;

Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici;

Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 4.000 - 7.999 € SO (valoarea producției standard);

Exploatația agricolă este înregistrată, conform prevederilor legislative naționale, cu cel puțin 24 de luni înainte de solicitarea sprijinului;

Solicitantul prezintă un plan de afaceri;

Solicitantul nu a beneficiat de sprijin anterior prin sub-măsura 6.3 din PNDR 2014-2020;

O exploatație agricolă nu poate primi sprijin decât o singură dată în cadrul acestei sub-măsuri prin PNDR 2014-2020, în sensul că exploatația nu poate fi transferată între doi sau mai mulți fermieri, beneficiari ai sprijinului prin această sub-măsură;
Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a sprijinului;
Este permisă accesarea Masurii MN1 în același timp cu Masura MA3, dar prin Planuri de afaceri diferite.

Alte angajamente:

Înainte de solicitarea celei de-a doua tranșă de plată, solicitantul face dovada creșterii performanțelor economice ale exploatației, prin comercializarea producției proprii în procent de minimum 10% din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri);

În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va prevedea obligatoriu platforme de gestionare a gunoierului de grajd, conform normelor de mediu (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri).

În cadrul unei familii doar unul dintre membri poate beneficia de sprijin, indiferent de forma de organizare a membrilor familiei, aferentă accesării submăsurii 6.3 (PFA, II, IF, SRL).

Pe perioada de implementare și monitorizare a proiectului, solicitantul trebuie să mențină cel puțin încadrarea în dimensiunea SO a exploatației agricole, fără a reduce dimensiunea SO sub limita care definește mărimea exploatației pentru care proiectul este selectat și aprobat. Beneficiarii acestei submăsuri, au obligația de a menține cel puțin dimensiunea economică (S.O.) pentru care s-a acordat sprijinul, pentru perioada de implementare și monitorizare a proiectului, respectiv de maximum 6 ani și de a nu reduce dimensiunea suprafeței exploatației din anul 0 și din anul țintă.

8. Criterii de selecție

Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol (în funcție de nivelul de educație și/sau calificare în domeniul agricol);

Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultură) și vegetal (legumicultura în spații protejate, inclusiv producția de material săditor, pomicultura și producția de semințe, legumicultura în câmp);

Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;

Principiul fermelor de familie;

Principiul raselor/ soiurilor autohtone;

Principiul complementarității: sprijinirea cu prioritate a beneficiarilor măsurii MA1 finanțată prin SDL GAL MH 2014 - 2020.

Implementarea planului de afaceri în maximum 2 ani (cu excepția sectorului pomicol)/4 ani (pentru sectorul pomicol) de la decizia de acordare a sprijinului.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil se acordă pentru o perioadă de maximum trei ani.

Sprijinul public nerambursabil este de 15.000 de euro pentru o exploatație agricolă.

Sprijinul pentru dezvoltarea fermelor mici se va acorda sub formă de primă în două tranșe, astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanțare;
- 25% din cuantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a planului de afaceri, fără a depăși trei ani de la semnarea deciziei de finanțare.

În cazul neimplementării corecte a planului de afaceri, sumele plătite, vor fi recuperate proporțional cu obiectivele nerealizate.

Implementarea planului de afaceri inclusiv ultima plata cat si verificarea finala nu vor depasi 3 ani de la decizia de acordare a sprijinului.

IMPLEMENTAREA CORECTĂ a Planului de Afaceri, presupune îndeplinirea în mod obligatoriu a următoarelor condiții:

- comercializarea producției proprii în procent de minimum 10% din valoarea primei tranșe de sprijin, aspect demonstrat prin documente justificative, în conformitate cu legislația în vigoare;
- înființarea platformelor de gestionare a gunoiului de grajd conform normelor de mediu în vigoare cu respectarea condițiilor de bune practici în Anexa nr. 9 la Ghidul solicitantului, în cazul în care exploatația vizează creșterea animalelor; în cazul în care în cadrul exploatației agricole există o platformă de gestionare a gunoiului de grajd care respectă normele de mediu / care trebuie adaptată la normele de mediu, în Planul de Afaceri se va detalia acest aspect;
- stabilirea domiciliului/ sediului social a solicitantului în UAT-ul în care exploatația este înregistrată;
- în cazul în care fermierul va fi încadrat într-o activitate salarizată, în termen de maximum 9 luni de la data semnării Deciziei de finanțare, locul de muncă al acestuia (sediul social/ punctul de lucru al angajatorului) trebuie să fie în același UAT sau zona limitrofă a UAT-ului în care este înregistrată exploatația;
- din Planul de Afaceri trebuie să reiasă dezvoltarea exploatației agricole.

În cazul în care, se constată că Beneficiarul nu respectă condițiile de implementare corectă a planului de afaceri, respectiv nu sunt îndeplinite condițiile de eligibilitate și de selecție și/ sau celelalte obiective prevăzute în Planul de afaceri, AFIR va proceda:

- fie la recuperarea integrală a ajutorului financiar nerambursabil plătit și neacordarea celei de a doua tranșe de sprijin (în cazul nerealizării a cel puțin unui obiectiv obligatoriu din Planul de afaceri);
- fie la plata parțială (din valoarea tranșei a doua, și după caz de la beneficiar), respectiv proporțional cu ponderea obiectivului suplimentar nerealizat în totalul obiectivelor obligatorii și suplimentare din Planul de afaceri (în cazul nerealizării a cel puțin unui obiectiv suplimentar din Planul de Afaceri). Suma va fi reținută din valoarea tranșei a doua de sprijin, și după caz de la beneficiar, în cazul în care se constată că trebuie recuperată și din valoarea acordată la prima tranșă de sprijin.

10. Indicatori de monitorizare

DI 2A - Numar de exploatatii /beneficiari sprijniti: 6;

Cheltuială publică totală: 90.000 euro;

Numar de locuri de munca nou create: 0;

MĂSURA „Sprijin pentru cooperare în agricultură” MA4/DI 3A

Tipul măsurii:

- SERVICII
- INVESTIȚII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Obiectul sprijinului

Asistență în dezvoltarea de structuri asociative ale fermierilor.

Scopul sprijinului

Sprijinirea fermierilor mici și medii pentru dezvoltare și acces la piață.

Viabilitatea economică, urmată de dezvoltarea exploatațiilor (cu efecte pozitive multiple la nivelul regiunii din punct de vedere socio-economic), reprezintă principalul obiectiv al asocierii. Asocierea pentru producție, procesare și marketing, sau cel puțin pentru una din aceste componente, poate crește șansele de dezvoltare ale producătorilor și poate modifica structura ecosistemului agriculturii românești.

Necesitatea sprijinului

În România există foarte puține forme asociative cu scop economic funcționale în agricultură (asociații, cooperative), iar pe teritoriul GAL MH există doar 3 astfel de entități. Pentru că acestea nu se formează de la sine, considerăm că au nevoie de sprijin individualizat pentru constituire și consolidare - până când organizația devine suficient de stabilă și solidă din punct de vedere economic. Acest sprijin trebuie să vină din partea unor organizații cu expertiză în facilitare comunitară și dezvoltare economică rurală, pentru a demara un proces de incubare de start-up-uri asociative.

Demersurile de înființare și dezvoltare de forme asociative (cooperative, asociații agricole cu scop economic): asigură dezvoltare pentru mai mulți beneficiari direcți și indirecti de pe teritoriul GAL-ului Microregiunea Hârtibaciu; rezolvă nevoile economice, dar și de coeziune socială la nivelul comunității; se bazează pe resursele locale; se integrează în strategia locală producând sinergie și complementaritate cu alte proiecte din strategie; se poate constitui într-un motor de dezvoltare economică a fermierilor din zonă - implicit efectul multiplicator a măsurii; face ca fermierii individuali să poată beneficia de o rată mai mare de ajutor nerambursabil.

Acordarea sprijinului

- Sprijinul se acordă pentru costuri de cooperare și investiții tangibile și/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puțin două entități care cooperează pentru: Crearea/dezvoltarea unui lanț scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse alimentare), și/sau
- Activități de promovare referitoare la crearea/dezvoltarea unui lanț scurt (sau lanțuri scurte) de aprovizionare (cu produse alimentare) și la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri.

Obiectivele sunt în conformitate cu Reg. (UE) nr. 1305/2013, cap. II, art. 4 și vizează obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, totodată favorizând creșterea competitivității agriculturii;

Obiectivul măsurii este asigurarea de servicii de asistență pentru dezvoltarea de structuri asociative și contribuie la obiectivele SDL de sprijinire a micilor producători prin acces la piață.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală: „Obiectiv I - „Favorizarea competitivității agriculturii”.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii: Creșterea eficienței agriculturii practicate în GAL MH.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: Prioritatea 3 - „Promovarea organizării lanțului alimentar inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură.”

Măsura corespunde obiectivelor art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 3A „Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale,, cfm. art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: INOVARE

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura MA4 este complementară cu MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”, MA2 - "Instalarea tinerilor fermieri" și MA3 - „Sprijinirea micilor fermieri”.

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Masura contribuie la **Prioritatea 3**, împreună cu măsurile **MA1** - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”, **MN1** - „Înființarea de activități non-agricole” și **MN2** - „Sprijin pentru activități nonagricole”.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Caracterul inovator al măsurii este dat de instrumentele utilizate în atingerea obiectivelor, ce îmbină activități de asistență, mediere, facilitarea accesului la informații, tutoring, coaching cu scopul de a crea o structură viabilă economic și autonomă.

Suplimentar, valoarea adăugată a măsurii este întărită de următoarele elemente:

- Susținerea unei dezvoltări participative a structurii asociative, ce se va concentra pe asigurarea viabilității economice a acestora în contextul asigurării funcțiilor necesare pentru membrii (producție, depozitare, procesare, desfacere etc);
- Focalizarea pe susținerea micilor producători, (îndeosebi 4.000-30.000 SO) ;
- Dezvoltarea unui model sustenabil de integrare a produselor locale pe piață;
- Crearea unui cadru propice transferului de informație relevantă pentru fermieri;
- Efectul asupra opțiunilor oferite consumatorilor (diversificarea ofertei de produse românești, proaspete și sănătoase);
- Creșterea capitalului social la nivelul GAL-ului;
- Crearea de structuri asociative în comunitate cu potențial de coagulare a unor inițiative sociale în subsidiar activității economice;
- Încurajarea fiscalizării și creșterii numărului de persoane care contribuie la sistemele de asigurări de sănătate și asigurări sociale;
- Creșterea coeziunii la nivelul GAL MH, concretizată prin relații profesionale între fermieri, relații comerciale și transfer de inovație.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Regulament (UE) Nr. 1303/2013; Regulament (UE) Nr. 1305/2013; Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003; Regulament (UE) nr. 1242/2008; Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02; Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02; Legea cooperăției agricole nr. 566/2004; Legea nr. 1/2005; Ordonanța Guvernului nr. 37/2005; Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației; Ordinul 10/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește procedura pentru marcarea și certificarea sanitară veterinară a cărnii proaspete și marcarea produselor de origine animală destinate consumului uman; Ordinul 111/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor a activităților de obținere și de vânzare directă și/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum și a activităților de producție, procesare, depozitare, transport și comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală;

Ordin 57 din 2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind procedura de autorizare sanitară veterinară a unităților care produc, procesează, depozitează, transportă și/sau distribuie produse de origine animală; Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți:

PARTENERIATELE constituite în baza unui ACORD DE COOPERARE din cel puțin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/ o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul agricol: Fermieri; Microîntreprinderi și întreprinderi mici; Organizații neguvernamentale; Consilii locale; Unități școlare (inclusiv universitățile de profil), unitățile sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Beneficiari direcți prioritari: solicitanți care au beneficiat de finanțare prin intermediul măsurilor MA1, MA2 și MA3 finanțate prin SDL GAL MH 2014 - 2020.

Parteneriatul poate avea ca membri și persoane fizice, cu condiția ca liderul de proiect să fie cel puțin PFA, II, IF.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

- Studii/planuri;
- Costurile de funcționare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare.

Sprijinul se va acorda pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului de proiect.

Prin lanț scurt se înțelege acea configurație a lanțului alimentar care nu implică mai mult de un intermediar între producător și consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari cât și pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

Ținând cont de specificitățile geografice naționale, "piața locală" este definită ca o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatarea de origine a produsului.

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de activități sprijinite prin măsură;
- Localizarea proiectului pentru care se solicită finanțare trebuie să fie pe teritoriul GAL MH;
- Viabilitatea economică a proiectului trebuie să fie demonstrată pe baza prezentării unei documentații tehnico-economice.
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Pentru proiectele legate de lanțurile scurte de aprovizionare, solicitantul va depune un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Pentru proiectele legate de piețele locale, solicitantul va prezenta un concept de marketing adaptat la piața locală care să cuprindă, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse;
- Proiectul de cooperare propus va fi nou și nu va fi în curs de defășurare sau finalizat;
- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014.

8. Criterii de selecție

Criterii de selecție care asigură abordarea de soluții ce corespund necesităților identificate:

- 1) Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;
- 2) Principiul structurii adecvate de parteneriat, pe baza obiectivului proiectului
- 3) Principiul complementarității: sprijinirea cu prioritate a beneficiarilor ce au în componență beneficiari ai măsurilor MA1, MA2 și MA3 - finanțate prin SDL GAL MH 2014 - 2020.
- 4) Prioritizarea accesului la serviciile aferente măsurii a fermelor mici și medii (ferme între 4.000 SO și 8000 SO; respectiv 8001 SO până în 12.000 SO)
- 5) Principiul creării locurilor de munca
- 6) Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare, care participă la scheme de calitate naționale și europene, produse din sistemele agricole HNV etc.);
- 7) Principiul "piețelor locale" (i.e. distanță geografică mai mică între punctul de producție și punctul de vânzare).

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului este de 100%.

Valoarea maxima a sprijinului: 102337,04 euro.

Costurile de funcționare a cooperării nu vor depăși 10% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Valorile menționate sunt fundamentate pe de-o parte pe experiențe precedente de implementare, finanțate de entități private dar și pe estimări particularizate date de numărul potențialilor beneficiari direcți, numărul potențialilor beneficiari indirecti, natura activităților ce vor fi prioritizate. Intensitatea sprijinului a fost stabilita la 100% datorită importanței pe care asocierea o are pentru dezvoltarea viitoare a agriculturii în GAL MH.

Sprijinul public nerambursabil va respecta prevederile R (CE) nr. 1407 / 2013 cu privire la sprijinul de minimis si nu va depasi **200.000 de euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali.

10. Indicatori de monitorizare

Numărul de exploatații agricole care primesc Sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători: 2

Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013: 1;

Cheltuială publică totală: 74.304 euro;

Locuri de munca: 0;

FIȘA MĂSURII Înființarea de activități nonagricole MN1 / DI 6A

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Ca urmare a priorității identificate prin chestionarea cetățenilor Microregiunii Hârtibaciu și în urma analizei diagnostic și a analizei SWOT, a reieșit ca este necesară sprijinirea înființării și dezvoltării de activități non-agricole, în special în ceea ce privește activitatea turistică și serviciile pentru populație și sprijinirea fermelor pentru diversificarea activităților în domeniul non-agricol.

În cadrul acestei măsuri se acordă sprijin pentru investiții microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din teritoriul GAL care creează sau dezvoltă activități non-agricole în zona GAL Microregiunea Hartibaciu.

Scopul sprijinului acordat prin această măsură este de a stimula mediul de afaceri din mediul rural, contribuind astfel la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și la dezvoltarea activităților non-agricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea diferențelor dintre mediul rural și urban, acordându-se prioritate sectoarelor de producție, meșteșugărești, serviciilor de agroturism și furnizarea de servicii.

De asemenea, sunt vizați fermierii sau membrii gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală: „**Obiectiv I** - Favorizarea competitivității agriculturii”, “**Obiectiv II** - Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice” și “**Obiectiv III** - Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă”, conform Reg. UE NR. 1305 / 2013, ART. 4

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

- Revitalizarea economiei și vieții sociale în teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: P3 - Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură, **P5** - Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliența la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și silvic și **P6** - Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6A - Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: inovare și mediu, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013):

Măsura MN1 va sprijini investiții ce vor avea în vedere ameliorarea sau protejarea factorilor de mediu prin: 1) Producerea energiei din surse regenerabile pentru desfășurarea activității proprii, ca parte integrantă a proiectului. 2) Activitățile de turism și agroturism sprijinite vor avea în vedere turismul responsabil care evită degradarea zonelor naturale sensibile și promovarea biodiversității.

Inovare: Diversificarea activităților economice în zona GAL MH zonele rurale va deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea satelor românești.

Protectia mediului: Măsura promovează investițiile pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor.

- totodată, sprijinul acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici pentru producția și utilizarea surselor regenerabile de energie, în special, prin utilizarea biomasei contribuie la reducerea efectelor schimbărilor climatice. Activitățile de turism și agroturism sprijinite vor viza practicarea unui turism responsabil care să evite degradarea zonelor naturale sensibile și, mai mult decât atât, promovarea acestora, contribuind inclusiv la promovarea biodiversității și generarea de venituri pentru locuitorii din GAL MH.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura MN1 - "Înființarea de activități nonagricole" este complementară cu Măsura : MA1 „Dezvoltarea Exploatațiilor Agricole”, MA2 - „Instalarea tinerilor fermieri” și MA3 - Sprijin pentru micii fermieri”.

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura MN1 - "Înființarea de activități nonagricole" este sinergică cu Măsurile : MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole" și MN2 - "Sprijin pentru activități nonagricole". Aceste măsuri contribuie la realizarea **Priorității 6**;

Măsura MN1 mai este sinergică cu Măsurile: MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole", MA2 - "Instalarea tinerilor fermieri" și MA3 - „Sprijinirea micilor fermieri” în contribuția la realizarea **Priorității 2**;

Măsura MN1 mai este sinergică cu Măsurile: MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole", MN1 - "Sprijin pentru activități nonagricole", MP1 - "Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei " și MA4 - "Sprijin pentru cooperare în agricultură". Aceste măsuri contribuie la realizarea **Priorității 3**;

Măsura MN1 este sinergică cu Măsurile MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole", MN2 - "Sprijin pentru activități nonagricole " și MP1 - "Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei ". Aceste măsuri contribuie la realizarea **Priorității 5**.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura MN1 răspunde nevoilor identificate la nivelul teritoriului GAL MH: 011. „Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale”, 019. „Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială”, 021. „Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale”. Valoarea adăugată a măsurii " Înființarea de activități nonagricole" este asigurată mai ales prin diversificarea activităților economice în zonele rurale și va deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea teritoriului GAL MH. Impactul măsurii: stimularea activităților de producție, serviciilor de agro-turism, sanitar-veterinare și medicale va crește gradul de atractivitate al zonelor rurale, reducând astfel tendința rezidenților de a migra spre mediul urban în căutarea unor noi oportunități socio-economice, vor fi realizate cel puțin 4 locuri noi de muncă, ceea ce va contribui la creșterea calității vieții și la reducerea disparității urban-rural.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

- Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii;
- Regulamentul UE nr. 1407/2013 privind aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la ajutoarele de minimis;
- Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;
- Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare;
- Linii directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate;

Legislație Națională

- Ordonanța de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național;

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți ai acestei măsuri sunt:

- micro-întreprinderi și întreprinderi non-agricole mici existente și nou înființate din teritoriul GAL MH;
- fermierii sau membrii unor gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în zona GAL MH în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici, cu excepția persoanelor fizice neautorizate.
- Beneficiari direcți prioritari: fermieri ce au accesat măsurile MA1, MA2 și MA3 în cadrul SDL GAL MH 2014 - 2020.

Beneficiarii indirecti ai măsurii o reprezintă populația teritoriul GAL MH, întreprinderi locale, turiștii care vizitează zona, APL prin nivelul crescut al veniturilor din impozite și taxe.

5. Tip de sprijin

- Sume forfetare care nu depășesc limitele cuantumului stabilite în PNDR pentru aceleași tipuri de operațiuni la care se aplică acest tip de sprijin.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

- Activități de producție (ex: fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; fabricarea produselor chimice, farmaceutice; activități de prelucrare a produselor lemnoase; industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; fabricare produse electrice, electronice, etc.);
- Activități meșteșugărești (activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii și alte activități meșteșugărești recunoscute);
- Activități turistice (ex: servicii turistice și agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică); În cazul serviciilor turistice și agroturistice de cazare vor fi permise următoarele investiții: extinderi și reabilitări de construcții existente, recompartimentări și/sau modernizarea și dotarea spațiilor și zonelor aferente desfășurării activităților;
- Furnizarea de servicii sociale: construcții industriale, extinderi și reabilitări de construcții existente, recompartimentări și/sau modernizarea și dotarea spațiilor și zonelor aferente desfășurării activităților (ex: medicale, sociale, sanitar-veterinare; reparații mașini, unelte, obiecte casnice; consultanță, contabilitate, juridice, audit; servicii în tehnologia informației și servicii informatice; servicii tehnice, administrative, etc.);
- Fabricarea de peleți și brichete din biomasă

7. Condiții de eligibilitate

Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;

Solicitantul trebuie să prezinte un plan de afaceri;

Obiectivul trebuie să se încadreze în cel puțin unul dintre tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură;

Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în spațiul GAL MH, iar activitatea va fi desfășurată în spațiul GAL MH;

Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în cel mult 9 luni de la data notificării de primire a sprijinului.

Alte angajamente

Înainte de solicitarea celei de-a doua tranșe de plată, solicitantul face dovada desfășurării activităților comerciale prin producția comercializată sau prin activitățile prestate, în procent de minim 15% din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri);

Este eligibil pentru finanțare solicitantul care propune realizarea de activități aferente unui cod CAEN înregistrat la Registrul Comerțului, autorizat/neautorizat în condițiile Legii nr. 359/2004, doar dacă până la momentul depunerii Cererii de Finanțare nu a desfășurat activitatea aferentă codului CAEN propus prin proiect.

Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate pe aria teritoriului GAL MH, iar activitatea propusă prin proiect va fi desfășurată pe aria teritoriului GAL MH.

Implementarea Planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult 9 luni de la data deciziei de acordare a sprijinului;

Costuri eligibile specifice:

Toate cheltuielile propuse în Planul de afaceri, inclusiv capitalul de lucru, capitalizarea întreprinderii și activitățile relevante pentru implementarea corectă a Planului de afaceri aprobat, sunt eligibile, cu respectarea prevederilor Ordinului MADR nr. 1.731/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Sunt eligibile service-urile mobile numai dacă sunt parte a unei investiții noi de realizare a unui atelier de reparatii auto.

Achiziționarea de terenuri nu poate reprezenta un scop în sine, realizabil prin accesarea acestei măsuri, iar Suma publică nerambursabilă utilizată pentru achiziționarea terenului construit/neconstruit este acceptată în limita a 10% din valoarea sprijinului acordat.

În cazul proiectelor prin care se propune achiziția de echipamente de agrement solicitantul/beneficiarul are obligația de a utiliza echipamentele achiziționate numai în scopul deservirii obiectivelor propuse prin proiect și numai în aria geografică descrisă în Planul de afaceri.

Cheltuieli neeligibile

În ariile naturale protejate nu sunt eligibile echipamentele de agrement autopropulsate.

NU sunt eligibile în cadrul service-urilor mobile autoutilitarele și autovehiculele de tip VAN.

Cheltuielile cu achiziționarea de utilaje și echipamente agricole aferente activității de prestare de servicii agricole, în conformitate cu Clasificarea Activităților Economice Naționale, precum și producerea și comercializarea produselor din Anexa I la Tratat;

Cheltuielile aferente domeniilor exceptate în conformitate cu prevederile Ordinului MADR nr. 1731/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Nu vor fi eligibile construcțiile edificate în întregime cu funcțiuni de cazare turistică având în vedere dimensiunea valorii construcției și dotările necesare funcționării și clasificării obiectivului și cele aferente desfășurării serviciilor pentru populație (cu excepția construcțiilor industriale) raportate la sumele forfetare disponibile.

8. Criterii de selecție

Criteriile de selecție sunt:

- Principiul diversificării activității agricole a fermierilor/membrilor gospodăriei agricole către activități non agricole
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere (textile și pielărie, industrii creative și culturale, inclusiv meșteșuguri, activități de servicii în tehnologia informației, turism și agroturism, servicii pentru populația din spațiul GAL MH)
- Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților turistice și agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate, care au fost stabilite în conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național
- Principiul complementarității: sprijinirea cu prioritate a beneficiarilor ce au accesat măsurile MA1, MA2 și MA3 finanțate prin SDL GAL MH 2014 - 2020.
- Principiul stimulării unui nivel ridicat de calitate al planului de afaceri, care va fi stabilit în funcție de producția comercializată sau activitățile prestate, în procent de peste 15% din valoarea primei tranșe de plată.
- Principiul creării locurilor de munca
- Principiul prioritizării serviciilor turistice și agroturistice în zone în care infrastructura turistică similară investiției propuse lipsește sau este deficitară.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil va respecta prevederile R (CE) nr. 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși **200.000 de euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali.

Cuantumul sprijinului este de **39.346,83 de euro/proiect**.

Sprijinul pentru înființarea de activități nonagricole în zone rurale se va acorda, sub formă de primă, în două tranșe astfel:

- 70% din cuantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanțare;
- 30% în cuantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a planului de afaceri. Proiectele depuse și selectate se vor implementa până la finalul anului 2025, inclusiv depunerea și efectuarea ultimei cereri de plată.

În cazul neimplementării corecte a planului de afaceri, sumele plătite, vor fi recuperate proporțional cu obiectivele nerealizate.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorii specifici domeniilor de intervenții atinse sunt:

2B - Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți - 4;

Cheltuielă publică totală: 240.000 euro; (FEADR); 157.387,37 (EURI)

6A - Locuri de muncă create 5;

FIȘA MĂSURII Sprijin pentru activități nonagricole MN2 / DI 6A

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Ca urmare a priorității identificate prin chestionarea cetățenilor Microregiunii Hârtibaciu și în urma analizei diagnostic și a analizei SWOT a reieșit că este necesară sprijinirea înființării și dezvoltării de activități non-agricole, în special în ceea ce privește activitatea turistică și serviciile pentru populație.

În cadrul acestei măsuri se acordă sprijin pentru investiții microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din teritoriul GAL MH care creează sau dezvoltă activități non-agricole în teritoriul GAL MH.

Scopul sprijinului acordat prin această măsură este de a stimula mediul de afaceri din mediul rural, contribuind astfel la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zona GAL MH, precum și la dezvoltarea activităților non-agricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea diferențelor dintre mediul rural și urban, acordându-se prioritate sectoarelor de producție, meșteșugărești, serviciilor de turism și agroturism și furnizarea de servicii.

De asemenea, sunt vizați fermierii sau membrii gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală: „**Obiectiv I** - Favorizarea competitivității agriculturii”, “**Obiectiv II** - Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice” și “**Obiectiv III** - Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă”, conform Reg. UE NR. 1305 / 2013, ART. 4

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

- Revitalizarea economiei și vieții sociale în teritoriul GAL Microregiunea Hârtibaciu.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: P2 - Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor, **P3** - Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură, **P5** - Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliența la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și silvic. și **P6** - Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6A - Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: inovare și mediu, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

Inovare: Diversificarea activităților economice în zona GAL MH va deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea teritoriului GAL MH.

Protecția mediului: Măsura promovează investițiile pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor

- totodată, sprijinul acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici pentru producția și utilizarea surselor regenerabile de energie, în special, prin utilizarea biomasei contribuie la reducerea efectelor schimbărilor climatice. Activitățile de turism și agroturism sprijinite vor viza practicarea unui turism responsabil care să evite degradarea zonelor naturale sensibile și, mai mult decât atât, promovarea acestora, contribuind la promovarea biodiversității și generarea de venituri pentru locuitorii GAL MH. Măsura MN2 va sprijini investiții ce vor avea în vedere ameliorarea sau protejarea factorilor de mediu prin: 1) Producerea energiei din surse regenerabile pentru desfășurarea activității proprii, ca parte integrantă a proiectului. 2) Activitățile de turism și agroturism sprijinite vor avea în vedere turismul responsabil care evită degradarea zonelor naturale sensibile și promovarea biodiversității.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura MN2 - "Sprijin pentru activități nonagricole" este complementară cu Măsura : MA1 - „Dezvoltarea Exploatații Agricole”, MA2 - „Instalarea tinerilor fermieri” și MA3 - Sprijin pentru micii fermieri”.

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura MN2 - "Sprijin pentru activități nonagricole" este sinergică cu Măsurile : MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole" și MN1 - "Înființarea de activități nonagricole". Aceste măsuri contribuie la realizarea **Priorității 6;**

Măsura MN2 mai este sinergică cu Măsurile: MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole", MA2 - "Instalarea tinerilor fermieri" și MA3 - „Sprijinirea micilor fermieri” în contribuția la realizarea **Priorității 2;**

Măsura MN2 mai este sinergică cu Măsurile: MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole", MN1 - "Înființarea de activități nonagricole", MP1 - "Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei " și MA4 - "Sprijin pentru cooperare în agricultură". Aceste măsuri contribuie la realizarea **Priorității 3;**

Măsura MN2 mai este sinergică cu Măsurile MA1 - "Dezvoltarea exploatațiilor agricole", MN1 - "Înființarea de activități nonagricole" și MP1 - "Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei ". Aceste măsuri contribuie la realizarea **Priorității 5.**

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura MN2 răspunde nevoilor identificate la nivelul teritoriului GAL MH: 011. „Acces facil la instrumente financiare adecvate pentru fermieri, procesatori, a micilor antreprenori din zonele rurale”, 019. „Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială”, 021. „Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale”. Valoarea adăugată a măsurii "Sprijin pentru activități nonagricole" este asigurată mai ales prin diversificarea activităților economice în zonele rurale și va deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea teritoriului GAL MH. Impactul măsurii: stimularea activităților de producție, serviciilor de turism și agro-turism, sanitar-veterinare și medicale va crește gradul de atractivitate al zonei GAL MH, reducând astfel tendința rezidenților de a migra spre mediul urban în căutarea unor noi oportunități socio-economice, vor fi realizate cel puțin 6 locuri noi de munca, ceea ce va contribui la creșterea calității vieții și la reducerea disparității urban-rural.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

- Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii;
- Regulamentul UE nr. 1407/2013 privind aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la ajutoarele de minimis;
- Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;
- Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare;
- Linii directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate;

Legislație Națională

- Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național;

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți ai acestei măsuri sunt:

- micro-întreprinderi și întreprinderi non-agricole mici existente și nou înființate din spațiul GAL MH;
- fermieri sau membrii unor gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în zona GAL MH în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici, cu excepția persoanelor fizice neautorizate.
- beneficiari direcți prioritari: beneficiarii ce au accesat măsurile MA1, MA2 și MA3 în cadrul SDL GAL MH 2014 - 2020.

Beneficiarii indirecti ai măsurii o reprezintă populația teritoriul GAL MH, întreprinderi locale, turiștii care vizitează zona, APL prin nivelul crescut al veniturilor din impozite și taxe.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

- Activități de producție (ex: fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; fabricarea produselor chimice, farmaceutice; activități de prelucrare a produselor lemnoase; industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; fabricare produse electrice, electronice, etc.);
- Activități meșteșugărești (activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii și alte activități meșteșugărești recunoscute);
- Activități turistice (ex: servicii turistice și agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică); În cazul serviciilor turistice și agroturistice de cazare vor fi permise doar următoarele tipuri de construcții: extinderi de construcții existente și reabilitări de construcții existente, recompartimentări și/sau modernizarea și dotarea spațiilor existente și zonelor aferente desfășurării activităților.
- Furnizarea de servicii sociale, inclusiv construcții industriale, extinderi de construcții existente și reabilitări de construcții existente, recompartimentări și/sau modernizarea și dotarea spațiilor și zonelor aferente desfășurării activităților (ex: medicale, sociale, sanitar-veterinare; reparații mașini, unelte, obiecte casnice; consultanță, contabilitate, juridice, audit; servicii în tehnologia informației și servicii informatice; servicii tehnice, administrative, etc.);
- Fabricarea de peleți și brichete din biomasă

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură;
- Solicitantul trebuie să își desfășoare activitatea aferentă investiției finanțate pe teritoriul GAL MH.
- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de a asigura cofinanțarea investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată pe baza prezentării unei documentații tehnico-economice;

- Întreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului și dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare.

Costuri eligibile specifice:

- Construcția, extinderea și/sau modernizarea și dotarea clădirilor;
- Achiziționarea și costurile de instalare, inclusiv în leasing de utilaje, instalații și echipamente noi;
- Investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

Costuri neeligibile specifice:

- Cheltuieli specifice de înființare și funcționare a întreprinderilor (obținerea avizelor de funcționare, taxe de autorizare, salarii angajați, costuri administrative, etc.) Nu vor fi eligibile construcțiile edificate în întregime cu funcțiuni de cazare turistică și cele aferente desfășurării serviciilor pentru populație (cu excepția construcțiilor industriale) având în vedere dimensiunea valorii construcției și dotările necesare funcționării și clasificării obiectivului turistic sau serviciilor sociale, raportată la sumele disponibile.

8. Criterii de selecție

Criteriile de selecție sunt:

- Principiul diversificării activității agricole a fermelor existente către activități neagricole;
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere în zona GAL MH;
- Principiul stimulării activităților turistice și agroturistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/ destinații ecoturistice/ zonele cu arii naturale protejate;
- Principiul derulării activităților anterioare ca activitate generală de management a firmei, pentru o mai bună gestionare a activității economice;
- Principiul complementarității: sprijinirea cu prioritate a beneficiarilor ce au accesat măsurile MA1, MA2 și MA3 finanțate prin SDL GAL MH 2014- 2020.
- Principiul înființării de noi locuri de muncă.
- Principiul cofințării: vor fi prioritizate activitățile cu grad de cofințare mai mare de 30%, respectiv mai mare de 10% (pentru activitățile de producție, servicii medicale, sanitar - veterinar, activități recreative și activități de turism și agroturism și servicii turistice și proiecte depuse de fermieri);
- Principiul prioritizării serviciilor turistice și agroturistice în zone în care infrastructura turistică similară investiției propuse lipsește sau este deficitară.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil va respecta prevederile R(CE) nr. 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși 50.000 euro/beneficiar (întreprindere unică). Quantumul sprijinului maxim s-a stabilit prin prioritizarea nevoilor identificate în teritoriu.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 70%.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil se poate suplimenta cu 20% în următoarele cazuri:

- pentru solicitanții care desfășoară activități de producție, servicii medicale, sanitar-veterinare, activități recreative și activități de turism și agroturism și servicii turistice;
- pentru fermierii care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unor activități neagricole.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorii specifici domeniilor de intervenții atinse sunt:

2B - Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți - 1;

Cheltuială publică totală: 332.363 euro;

6A - Locuri de muncă create - 6;

FIȘA MĂSURII: Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei MP1/ DI 6B

Tipul măsurii:

- ✓ INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Una dintre cele mai mari probleme ale teritoriului GAL MH este sărăcia în care trăiește jumătate din populația teritoriului (nivelul IDUL este mai mic de 55 în 10 din cele 15 localități ce compun GAL MH: Alțîna-52,15; Bîrghiș- 49,20; Brădeni-44,55; Bruuiu-47,63; Chirpăr-52,68; Iacobeni-50,96; Marpod-49,02; Mihăileni-50,40; Nocrich-52,10; Vurpăr-47,18. Un număr foarte mare de persoane la nivelul întregului teritoriu nu au niciun venit cu excepția prestațiilor sociale (aproximativ 4.000 persoane), iar majoritatea celor ce activează în agricultură practică agricultura de subzistență sau semi-subzistență. Societatea civilă, asociațiile, fundațiile și organizațiile non-guvernamentale au crescut ca număr, dar încă sunt insuficiente pentru a asigura reprezentarea și implicarea necesară a societății în viața comunității. Serviciile sociale din cadrul primăriilor sunt insuficient dotate, iar personalul acestora insuficient pregătit. Este necesară atragerea ONG-urilor cu experiența în domeniul social.

Minoritatea romă declarată, reprezentând 7,70% din populația teritoriului GAL MH (cu trei puncte procentuale peste media județului Sibiu), este grupată în câteva comunități mari numărând peste 200 de persoane, în special în localitățile cu IDUL foarte scăzut: Iacobeni (956 romi), Alțîna (393 romi), Brădeni (337 romi) Mihăileni (243), Nocrich (231). Există un pericol ridicat de segregare al comunităților rome, în special în localitățile Iacobeni, Brădeni, Mihăileni, Alțîna și Nocrich. Minoritatea romă este slab reprezentată sau nereprezentată la nivelul tradițiilor culturale sau al meșteșugurilor din zonă. Atât copiii, cât și adulții sunt insuficient sprijiniți pentru integrarea în comunitate și pentru creșterea calității vieții și a nivelului de trai. Sunt necesare investiții în domeniul social și în cel al minorității rome.

Așa cum a arătat Comisia Europeană, sursele principale ale excluziunii sociale sunt: sărăcia, lipsa competențelor de bază și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții și discriminarea.

Conform datelor din Strategia guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru 2014-2020, 36% dintre gospodăriile rome aveau acces la rețeaua publică de apă potabilă, în contextul în care, conform datelor INSSE, 61,2% dintre toate gospodăriile din România aveau acces la apă curentă prin rețeaua publică. 24% dintre locuințele romilor din România aveau acces la canalizare (rețeaua publică sau fose septice) față de 43,5% la nivel național. O pondere de 16% aveau toaletă cu apă curentă, spre deosebire de 42% din populația României, iar 68% au spus că au toaletă în curte sau în afara locuinței.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală „Obiectiv III - Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate, a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea locurilor de muncă”.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei MP1: se completează cu obiectivele specifice/locale ale măsurii: Revitalizarea economiei și a vieții sociale în GAL MH.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: Prioritatea 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.”

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B - „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura MP1 este complementară măsurii MP2 „Promovare turistică și patrimoniu”

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura MP1 contribuie sinergic la realizarea obiectivelor Priorității 6 ”Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu măsurile: MA1 - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”, MN1 - „Înființarea de activități non-agricole”, MP2 - „Promovare turistică și patrimoniu”, MN2 - „Sprijin pentru activități nonagricole”.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura răspunde nevoilor identificate la nivelul teritoriului GAL MH: 019 - reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială, 020 - în infrastructura de bază și servicii adecvate în zonele rurale, 023 - dezvoltare locală prin abordarea LEADER, 024- îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural.

Măsura are caracter inovativ prin prioritizarea proiectelor îndreptate spre crearea de noi servicii sociale și facilitarea accesului la servicii sociale prin modernizarea drumurilor în zonele în care există grupate comunități mari de romi.

Vor fi prioritizate proiectele care sprijină creșterea stării de sănătate și îmbunătățesc calitatea vieții minorității rome, proiectele ce asigură creșterea numărului de servicii sociale, proiectele ce propun educație anti-discriminare față de comunitatea romă și proiectele ce presupun realizarea de parteneriate între ONG specializate și APL.

3. Trimiteri la alte acte legislative

LEGE nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale - republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;

LEGE nr. 489 din 28 decembrie 2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor cu modificările și completările ulterioare;

Ordinul nr. 2260 din 18 aprilie 2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 143/2007 privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare.

Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți pot fi:

- Comunele definite conform legislației în vigoare;
- ONG-uri definite conform legislației în vigoare;
- Unitatile de cult
- Parteneriate constituite juridic între beneficiarii eligibili enumerați mai sus.
- Asociația GAL Microregiunea Hârtibaciu în situația în care, în urma lansării primului apel de selecție, nu se depun proiecte, cu respectarea legislației specifice.

Beneficiari indirecți pot fi:

- Populația defavorizată din teritoriu: vârstnici, copii proveniți din familii dezavantajate, persoane cu dizabilități; grupuri dezavantajate;
- Populația aparținând minorității rome;
- Populația aparținând minorității rome și populația defavorizată din teritoriu ce au beneficiat indirect de implementarea proiectelor finanțate prin MP2 în cadrul SDL GAL MH 2014 - 2020.

5. Tip de sprijin

Se va stabili în conformitate cu prevederile art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013.

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1.305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Srijinul acordat prin Măsura MP1 este eligibil în localitățile cu IDUL egal sau mai mic de 55 în localitățile sau zonele în care există o proporție ridicată de populație romă săracă aflată în pericol de excluziune și poate lua forma următoarelor acțiuni eligibile:

- investițiile de înființare, extindere și îmbunătățire a infrastructurii rutiere locale din zonele rurale în care locuiesc concentrat cetățeni aflați în pericol de excluziune socială, în special de etnie romă
- investițiilor în infrastructură socială: înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) infrastructurii sociale, în special a centrelor sociale multifuncționale/integrate destinate populației aflate în pericol de excluziune socială, în special de etnie romă
- cheltuielile privind costurile generale ale proiectului: cheltuieli pentru consultanță, proiectare, monitorizare și management, taxele pentru eliberarea certificatelor, potrivit art. 45 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013, precum și cele privind obținerea avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, prevăzute în legislația națională. Cheltuielile privind costurile generale ale proiectului, inclusiv cele efectuate înaintea aprobării finanțării, sunt eligibile dacă respectă prevederile art. 45 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013, în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd și construcții - montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție

Acțiuni neeligibile

- Investiții în infrastructură de drumuri sau socială în zone în care nu este demonstrat pericolul de excluziune socială și prezența minorității romă în proporție ridicată;
- Investiții în infrastructură de tip rezidențial;
- Cheltuielile cu achiziționarea de bunuri și echipamente „second hand”
- Cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului cu excepția: costurilor generale definite la art. 45, alin. 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013 care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare; cheltuieli cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane; cheltuieli cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile; în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare; cheltuieli neeligibile în conformitate cu art. 69, alin. (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume: a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare; b. achiziționarea de terenuri neconstruite și de terenuri construite; c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare. Lista investițiilor și costurilor neeligibile se completează cu prevederile Hotărârii de Guvern Nr. 226 / 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a Măsurilor Programului Național de Dezvoltare Rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat pentru perioada 2014 - 2020.
- Contribuția în natură
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;
- Costuri operaționale inclusiv costuri de întreținere și chirie.

7. Condiții de eligibilitate

Se vor menționa condițiile de eligibilitate specifice măsurii corelate cu obiectivele măsurii, cu respectarea condițiilor generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor din Hotărârea Guvernului nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și respectarea regulii schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor din cadrul SDL trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL MH.

Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;

Solicitantul trebuie să își ia angajamentul că se va acredita ca furnizor de servicii sociale până la finalizarea implementării proiectului;

Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau incapacitate de plată;

Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură;

Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată. Beneficiarii vor trebui să se angajeze că vor asigura sustenabilitatea acestuia din surse proprii sau din alte surse de finanțare, recomandabil prin accesarea Axei 5, Obiectivul specific 5.2 din cadrul POCU 2014-2020, prin depunerea unui proiect distinct cu respectarea condițiilor specifice POCU.

8. Criterii de selecție

Principiul prioritizării investițiilor în crearea de infrastructură socială nouă.

Pentru investițiile în infrastructura socială:

- Principiul prioritizării proiectelor depuse în parteneriate de tip ONG/ unitati de cult - APL
- Principiul prioritizării proiectelor de creare a centrelor sociale de îmbunătățire a calității vieții prin menținerea stării de sănătate a romilor și persoanelor ce fac parte din categoriile aflate în pericol de excluziune socială, incluzând cel puțin:
  - o (băi comunale, spălătorie vestimentară)
  - o educație sanitară (educație privind igiena personală, cursuri de prim-ajutor s.a.)
- Principiul prioritizării proiectelor de creare a centrelor sociale de îmbunătățire a calității vieții prin acordarea de servicii sociale integrate, incluzând cel puțin trei dintre următoarele activități:
  - o educație (sprijin pentru materiile curriculare)
  - o educație pentru eliminarea discriminării etnice a romilor (cursuri de istorie a culturii rome),
  - o dezvoltarea de abilități practice (atelieri de meșteșuguri tradiționale rome (lăutari, rudari, căldărari, corfari etc),
  - o orientare profesională și consiliere psihologică.
- Principiul prioritizării proiectelor care propun crearea de noi locuri de muncă

Pentru investițiile în drumuri de acces (asigurarea accesului fizic la servicii sociale de bază):

- Principiul conectivității în vederea asigurării accesului la un drum modernizat al unui număr cât mai ridicat de persoane aflate în risc de excluziune socială, în special romi;
- Principiul prioritizării tipului de investiție în funcție de gradul de dezvoltare socio-economică a zonei determinată în baza studiilor de specialitate;
- Principiul prioritizării proiectelor care propun crearea de noi locuri de muncă;

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi 100% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele de utilitate publică, negeneratoare de venit, valoarea maxima a proiectelor nu va depăși 200.000 euro.

10. Indicatori de monitorizare

Populație netă care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite: 100;
Cheltuială publică totală: 167.637 euro;
Locuri de munca nou create: 0;

FIȘA MĂSURII – Promovare turistică și patrimoniu MP2/ DI 6B

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Sprijinul acordat prin MP2 are în vedere susținerea investițiilor de restaurare, conservare a patrimoniului cultural imobil/mobil, a obiectivelor culturale de interes local, mentinerea/conservarea și prezervarea valorilor culturale și tradițiilor locale contribuie la punerea în valoare a moștenirii culturale locale, la promovarea turismului rural, conducând astfel la creșterea nivelului de trai în zonele rurale și la o dezvoltare locală durabilă. Investițiile vor avea un impact pozitiv asupra turismului local și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri local. Unul dintre cele mai importante monumente de patrimoniu, de care se leagă imaginea, istoria și identitatea zonei este Mocănița, trenul cu abur pe cale ferată cu ecartament îngust ce asigură legătura între Sibiu și Sighișoara. GAL MH va prioritiza investițiile propuse de APL sau ADI în legătură cu Mocănița pe teritoriul GAL MH.

Identitatea culturală a satului românesc reprezintă o importantă sursă de dezvoltare locală și este caracterizată de un patrimoniu cultural material și imaterial divers. Pentru a păstra nealterată moștenirea rurală și identitatea națională și pentru a le valorifica pe post de instrument de dezvoltare economică locală, vor fi sprijinite acțiuni de protejare a patrimoniului cultural de interes local, clădiri și monumente de patrimoniu identificate conform Legii 422/2001, în grupa B - monumentele istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local. și investiții în restaurarea/reabilitarea/conservarea obiectivelor culturale de interes local, mentinerea/conservarea și prezervarea valorilor culturale și tradițiilor locale.

Determinarea identității socio-culturale necesită luarea în considerare a unor factori cum ar fi educația și accesul la cultură. Astfel, o componentă importantă a vieții sociale este și cea culturală, domeniu care poate contribui la creșterea gradului de atractivitate a satului pentru populația tânără. Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor are drept scop stimularea activităților de turism rural, contribuind astfel la creșterea atractivității zonelor rurale.

Teritoriul GAL MH este acoperit în proporție de peste 70% din suprafață de zone N2000 (rezervație avifaunistică, stejar pufos etc). Izolarea zonei, lipsa activităților economice dezvoltate, practicarea agriculturii tradiționale și densitatea foarte redusă a populației îi conferă teritoriului GAL MH caracteristica de natură nealterată, de "sălbăticie" care, pentru unele categorii de turiști, constituie o caracteristică extrem de atractivă. Relativa izolare a zonei (căile principale de acces nu străbat regiunea) și lipsa de promovare a bogățiilor naturale și turistice ale zonei mențin redus numărul de turiști în zonă, cu urmări imediate asupra ofertei turistice: în zonă există doar 11 structuri turistice cu funcțiuni de cazare totalizând 314 locuri, majoritatea fiind concentrate în vestul teritoriului, în apropierea Mun. Sibiu. În aceste condiții, agenții economici cu activitate în turism și servicii conexe nu se pot dezvolta și nu au capacitatea financiară de a promova singuri

zona. Autoritățile publice și GAL MH trebuie să sprijine inițiativele de promovare a zonei în vederea transformării acesteia într-o destinație turistică consacrată. Creșterea numărului de turiști va conduce la dezvoltarea activității turistice în ansamblu, la apariția de noi structuri de cazare, alimentație publică, recreative și de servicii conexe și va conduce direct la crearea de noi locuri de muncă, la îmbunătățirea calității vieții și eliminarea riscului de excluziune socială. Pe de altă parte, datorită legislației ce protejează zonele N2000 și de înaltă valoare naturală, impactul antropic asupra teritoriului GAL MH va rămâne scăzut.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală: „Obiectiv III - Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate, a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea locurilor de muncă”.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii Promovare turistică și patrimoniu MP2: Prezervarea patrimoniului cultural și natural al zonei GAL MH;

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: Prioritatea 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”;

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B - „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”;

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Mediu și Inovare:

Prin măsura MP2 vor fi sprijinite activitățile de realizare a infrastructurii turistice de interes public ce vor avea în vedere promovarea turismului responsabil, care evită degradarea zonelor naturale sensibile, promovarea biodiversității și a zonelor protejate de pe teritoriul GAL MH.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura MP2 este complementară măsurii MP1 - „Investiții în infrastructura mică și servicii locale de bază”

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura MP2 contribuie sinergic la realizarea obiectivelor **Priorității 6** ”Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu măsurile: **MA1** - „Dezvoltarea exploatațiilor agricole”, **MN1** - „Înființarea de activități non-agricole”, **MP1** - „Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei”, **MN2** - „Sprijin pentru activități nonagricole”.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura răspunde nevoilor identificate la nivelul teritoriului GAL MH: 019- reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială, 020 - în infrastructura de bază și servicii adecvate în zonele rurale, 022 - Patrimoniul local conservat, 023 - dezvoltare locală prin abordarea LEADER, 024 - îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural. Măsura are caracter inovativ prin prioritizarea proiectelor îndreptate spre reabilitarea sau conservarea monumentelor de patrimoniu B aflate pe traseul „Mocăniței” din Valea Hârtibaciului. Impactul reabilitării acestui monument de patrimoniu este extrem de ridicat, Mocănița reprezentând imaginea GAL MH. Strategia GAL MH are în vedere prioritizarea proiectelor care vor contribui la repunerea în funcțiune a Mocăniței.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legea nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale - republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;

LEGE nr. 489 din 28 decembrie 2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor cu modificările și completările ulterioare;

Ordinul nr. 2260 din 18 aprilie 2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 143/2007 privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Pot fi:

- UAT-urile aparținătoare GAL MH și asocierile dintre acestea definite conform legislației în vigoare;
- ONG-uri definite conform legislației în vigoare;
- Unități de cult conform legislației în vigoare;
- Persoane fizice autorizate / societăți comerciale;
- Parteneriate constituite juridic între beneficiarii eligibili enumerați mai sus;
- Beneficiari prioritari: comunele care au accesat măsura MP1 în cadrul SDL GAL MH 2014 - 2020.

5. Tip de sprijin

Se va stabili în conformitate cu prevederile art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013.

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1.305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

- Restaurarea, conservarea și dotarea monumentelor din patrimoniul cultural imobil și mobil, de interes local de clasă B aflate pe teritoriul GAL MH;
- Investiții menite să contribuie la repunerea în funcțiune a mocanitei (achiziționarea materialului rulant de tipul locomotivelor cu abur/electrice și a vagoanelor de calatori; restaurarea/reabilitarea vagoanelor de calatori și a locomotivelor cu abur; investiții necesare reabilitării și/sau construirii infrastructurii necesare depozitarii și funcționării instalațiilor aferente infrastructurii creată/restaurată/reabilitată, etc.);
- Investiții în restaurarea/reabilitarea/conservarea obiectivelor culturale de interes local;
- Investiții pentru menținerea/conservarea și prezervarea valorilor culturale și tradițiilor locale.
- Cheltuielile privind costurile generale ale proiectului: cheltuieli pentru consultanță, proiectare, monitorizare și management, taxele pentru eliberarea certificatelor, potrivit art. 45 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013, precum și cele privind obținerea avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, prevăzute în legislația națională. Cheltuielile privind costurile generale ale proiectului, inclusiv cele efectuate înainte de aprobarea finanțării, sunt eligibile dacă respectă prevederile art. 45 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013, în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd și construcții - montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție.

Actiuni neeligibile

- cheltuielile cu achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand";
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului cu excepția: costurilor generale definite la art. 45, alin. 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013 care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare; cheltuieli cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane; cheltuieli cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile; în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare; cheltuieli neeligibile în conformitate cu art. 69, alin. (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume: a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare; b. achiziționarea de terenuri neconstruite și de terenuri construite; c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare.

Lista investițiilor și costurilor neeligibile se completează cu prevederile Hotărârii de Guvern Nr. 226 / 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a Măsurilor Programului Național de Dezvoltare Rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat pentru perioada 2014 - 2020.

Cheltuieli neeligibile specifice:

- Contribuția în natură
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente; Costuri operaționale inclusiv costuri de întreținere și chirie.

7. Condiții de eligibilitate

Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor din cadrul SDL trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL MH.

Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;

Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau incapacitate de plată;

Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură;

Introducerea investiției din patrimoniul cultural de clasă B în circuitul turistic, la finalizarea acesteia;

Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată.

8. Criterii de selecție

Pentru investițiile de restaurare și conservare a patrimoniului cultural de interes local:

- Principiul prioritizării proiectelor ce prevăd investiții în vederea repunerii în funcțiune a Mocanitei;
- Principiul prioritizării proiectelor ce prevăd reabilitarea monumentelor de patrimoniu aflate pe traseul Mocăniței de pe teritoriul GAL MH;
- Principiul prioritizării proiectelor depuse de ADI-uri;
- Principiul prioritizării proiectelor depuse în parteneriate de tip ONG - APL ;
- Principiul prioritizării proiectelor propuse de comune ce au beneficiat de sprijin prin intermediul măsurii MP1 în cadrul SDL GAL MH 2014 - 2020.
- Principiul prioritizării proiectelor care propun crearea de noi locuri de muncă.
- Principiul prioritizării proiectelor care valorifică tradiții și obiceiuri locale

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi 100% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele de utilitate publică, negeneratoare de venit, valoarea maxima a proiectelor nu va depăși:

a) pentru proiecte legate de Patrimoniul cultural clasificat, de importanta locala (B) maximum:

- 50.000 de euro pentru proiecte depuse de ADI sau parteneriate eligibile;
- 30.000 euro pentru proiecte depuse de beneficiari eligibili individuali.

b) Pentru proiectele legate de restaurarea/reabilitarea/conservarea obiectivelor culturale de interes local si mentinerea/conservarea si prezervarea valorilor culturale si traditiilor locale, maximum:

- 32.000 euro pentru proiectele ce prevad investitii in obiective culturale imobile, depuse de APL-uri si/sau unitati de cult;
- 30.000 euro pentru proiectele ce prevad investitii in vederea mentinerii/conservarii si prezervarii valorilor culturale si traditiilor locale, indiferent de solicitant

10. Indicatori de monitorizare

Populație netă care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite: 100%;

Locuri de muncă nou create: 0;

Cheltuială publică totală: 315.000 euro;

Indicatori specifici ai SDL GAL MH:

- Număr de obiective de patrimoniu reabilite/restaurate: 3;

MĂSURA MP3/6B - ÎMBUNĂTĂȚIREA SERVICIILOR DE BAZĂ DESTINATE POPULAȚIEI

Tipul măsurii:

- ✓ **INVESTIȚII**
- SERVICII**
- SPRIJIN FORFETAR**

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Justificarea măsurii și corelarea cu Analiza SWOT

Măsura contribuie la îmbunătățirea și extinderea infrastructurii aferente serviciilor de bază destinate populației rurale. Dezvoltarea socio-economică teritoriului GAL MH este dependentă de existența unei infrastructuri care să asigure accesibilitatea populației locale la servicii de bază. Dezvoltarea infrastructurii reprezintă o condiție de bază a creșterii calității vieții, ce poate favoriza incluziunea socială și stoparea fenomenului de depopulare a zonei.

În GAL Microregiunea Hartibaciu, pentru perioada de programare 2014-2020 niciuna din cele 15 UAT-uri nu a beneficiat de finanțare nerambursabilă pentru înființarea și/sau dotarea serviciilor publice ce asigură accesibilitatea populației la servicii de bază. În SDL 2014-2020 nu a fost prevăzută o astfel de măsură, având în vedere necesitatea asigurării de resurse financiare pentru dezvoltarea în primul rând a inițiativei private și a turismului, deși și aceste investiții se află pe lista de priorități ale autorităților locale.

În urma crizei provocate de COVID-19 și de efectele cauzate de războiul din Ucraina unitățile administrativ teritoriale s-au văzut obligate să realizeze cheltuieli pe care nu le-a preconizat, cheltuind sume importante din bugetele acestora pentru materiale medicale și plata utilitatilor care au crescut mult peste nivelul preconizat. Data fiind situația de fapt, autoritățile publice nu și mai pot permite plata unor servicii care asigură accesibilitatea populației la servicii de bază și siguranța acesteia. În vederea sprijinirii redresării teritoriului, autoritățile publice au solicitat sprijinul GAL MH în vederea accesării unor finanțări nerambursabile necesare înființării și/sau dotării serviciilor publice cu utilaje diverse necesare în cadrul serviciilor publice.

Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii serviciilor locale de bază, amenajarea spațiilor publice locale de agrement, turistice și de sport, creșterea siguranței publice locale, investiții în sisteme care utilizează energie regenerabilă reprezintă cerințe esențiale pentru creșterea calității vieții din teritoriu. Prin implementarea unor proiecte de infrastructură este de așteptat ca teritoriul GAL să fie revitalizat, condițiile superioare de infrastructură, facilitând astfel dezvoltarea economică și turistică a zonei capabilă să mențină în zona locuitorii teritoriului și să stopeze fenomenul de depopulare pe de o parte dar și să atragă turiști care în prezent aleg să viziteze orașele mai mari din regiune.

Obiectivul de dezvoltare

iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice ale măsurii

- **Revitalizarea vieții populației;**
- **Creșterea atractivității teritoriului;**
- **Menținerea populației în teritoriu**

Măsura contribuie la prioritatea prevăzută la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013

P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013

Mediu și Climă – Măsura va include investiții din categoria celor „prietenoase cu mediul”, fiind punctate suplimentar cele care au componentă de dezvoltare durabilă

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL

Această măsură este complementară cu următoarele măsuri din strategia de dezvoltare locală

- MP 1/6B - Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei;
- MP 2/6B - Promovare turistică și patrimoniu

Măsura este complementară cu MP2/6B datorită faptului că proiectele finanțate prin MP3/6B vor fi puse în valoare prin proiectele de promovare turistică finanțate prin MP2

Măsura este complementară cu MP1/6B datorită faptului că proiectele finanțate prin MP3/6B vizează investiții care completează serviciile asigurate prin intermediul MP1.

Sinergia cu alte măsuri din SDL

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri contribuie la realizarea priorității de dezvoltare P6, alături de următoarele măsuri

- MN1/6A – Inițierea de activități nonagricole;
- MN2/6A – Sprijin pentru activități nonagricole;
- MP2/6B – Promovare turistică și patrimoniu;
- MP1/6B – Investiții pentru incluziunea socială și combaterea sărăciei.

2. Valoarea adăugată a măsurii

- Dezvoltarea serviciilor publice va crea condiții de trai/servicii similare cu cele oferite de zonele urbane cele mai apropiate (Sibiu, Mediaș, Făgăraș, Sighișoara);
- În timp va scădea presiunea financiară asupra bugetelor locale odată cu dotarea corespunzătoare de utilaje, echipamente și iluminat public economic/verde;
- Măsura va contribui indirect la creșterea atractivității teritoriului din punct de vedere turistic, oferind turiștilor servicii mai diverse și la calitate superioară;

3. Trimiteri la acte legislative

Legislație națională

➤ Legea nr.215/2001 a administrației publice locale, republicată; HG nr. 28 din 9 ianuarie 2008 privind aprobarea conținutului-cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții; HG nr. 28/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor PNDR cofinanțate din FEADR și de la bugetul de stat; HG 226/2015 cu modificările și completările ulterioare;

Legislație europeană

Regulamentele (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1305/2013, (UE) nr. 807/2014, (UE) nr. 808/2014, (UE) nr. 1307/2013, (UE) nr. 1407/2013, Recomandarea 2003/361/CE

➤ Regulamentul UE 2220/2020

4. Beneficiari directi/indirecti (grup tinta)

Beneficiari direcți

➤ Unitati Administrativ Teritoriale și asociațiile acestora conform legislației naționale în vigoare;

Beneficiari indirecti

➤ Populația din teritoriul GAL Microregiunea Hartibaciu, întreprinderi locale

5. Tip de sprijin

➤ Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;

➤ Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale R (UE) nr. 1305/2013.

6. Tipuri de actiuni eligibile si neeligibile

Acțiuni eligibile :

- Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice, precum PSI, întreținere domeniu public, de dezăpezire, întreținere spații verzi, siguranța populației etc;
- Modernizarea rețelei publice de joasă tensiune și/sau a rețelei publice de iluminat, pentru reducerea consumului de energie;
- Investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei, pentru folosirea acesteia în rețeaua publică de iluminat și a clădirilor instituțiilor publice;
- Investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor și culturale, și a infrastructurii aferente

Acțiuni neeligibile:

- Investiții în infrastructura de apă/apă uzată;
- Investiții în infrastructura sociala
- Investitii care prevad constructia de cladiri

7. Conditii de eligibilitate

- Proiectul se realizează în teritoriul Grupului de Acțiune Locală Microregiunea Hartibaciu;
- Solicitantul este un UAT sau un ADI;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- Solicitantul trebuie să se angajeze ca asigura întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani de la ultima plată;
- Investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al acesteia;
- În cazul în care investiția se realizează în cadrul unui sit Natura 2000 trebuie sa respecte conditiile prevazute in Regulamentul sitului Natura 2000 si in Planul de management al sitului Natura 2000, legate de tipul de activitati permise si/sau interzise.

8. Criterii de selectie

- Valoarea nerambursabilă a proiectului nu depășește 48.000 euro;
- Proiecte care cuprind acțiuni pentru protecția mediului;

- Proiecte de investiții integrate, prin combinarea a cel puțin două activități eligibile;
- Beneficiarii nu au obținut alta finanțare prin SDL GAL Microregiunea Hartibaciu 2014-2020

Punctarea fiecărui criteriu de selecție va fi detaliată în Ghidul Solicitantului și va respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală. Prioritizarea se va face în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL.

9. Sume aplicabile și rata sprijinului

- 100% pentru investiții negeneratoare de venit
- 100% pentru investiții generatoare de venit cu utilitate publică;
- Valoare maximă a proiectului: 55.000 euro

10. Indicatori de monitorizare

Populație care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 20.000
Cheltuieli publice totale: 510.869,19 euro (FEADR)

CAP. VI DESCRIEREA COMPLEMENTARITĂȚII ȘI/SAU CONTRIBUȚIEI LA OBIECTIVELE ALTOR STRATEGII RELEVANTE (NAȚIONALE, SECTORIALE, REGIONALE, JUDEȚENE, ETC.)

Complementaritatea cu Strategia de dezvoltare a județului Sibiu pentru perioada 2014 - 2020.

Strategia județeană de dezvoltare prevede ca obiectiv general pentru perioada 2014-2020, realizarea unei rețele de localități funcționale, dezvoltarea și diversificarea relațiilor dintre localități. Prin intermediul măsurilor prevăzute în cadrul strategiei, măsuri care au în vedere dezvoltarea comunităților, Strategia de dezvoltare a Microregiunii Hârtibaciu contribuie la realizarea obiectivului de dezvoltare al județului Sibiu.

Obiectivele județului Sibiu pentru AGRICULTURĂ: 1. Promovarea agriculturii extensive - ecologice prin creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier și adaptarea la cererea și oferta de piață. Agricultura ecologică are o contribuție majoră la dezvoltarea durabilă, la creșterea activităților economice cu o importantă valoare adăugată și la sporirea interesului tinerilor pentru spațiul rural.

Strategia de dezvoltare a Microregiunii Hârtibaciu se înscrie în obiectivul prevăzut la nivel județean având în vedere că aceasta sprijină dezvoltarea exploatațiilor atât prin creșterea calității acestora, dar și prin extinderea acestora (MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole; MA2 - Instalarea tinerilor fermieri și MA3 - Sprijin pentru micii fermieri); promovează agricultura de înaltă valoare naturală. Este complementară cu aceasta pentru că încurajează și promovează trecerea de la agricultura tradițională la cea ecologică în cadrul MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole.

2. Înființarea asociațiilor și grupurilor de producători prin dezvoltarea economică durabilă a fermelor și a exploatațiilor agricole.

Strategia de dezvoltare a Microregiunii Hârtibaciu contribuie la realizarea obiectivului prevăzut la nivel județean având în vedere că aceasta promovează asocierea producătorilor în cadrul MA4 - Sprijin pentru cooperare în agricultură; MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole; MA2 - Instalarea tinerilor fermieri.

Obiectivele județului Sibiu pentru DEZVOLTAREA RURALĂ: Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentare și forestier; Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin utilizarea durabilă a terenurilor agricole și forestiere; Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale; Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare rurală, LEADER; Susținerea financiară și fiscală a agriculturii prin programe și bugete multianuale (Promovarea schemelor eficiente de finanțare a agriculturii pentru absorbția integrală a fondurilor europene în spațiul rural - din PNDR).

Strategia de dezvoltare a Microregiunii Hârtibaciu urmărește în întregime obiectivele enumerate/propuse în cadrul strategiei județene.

Obiectivele județului Sibiu pentru ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Scopul strategiei vizează creșterea calității vieții beneficiarilor. În acest sens, Județul Sibiu are în vedere valorificarea potențialului local prin crearea unui sistem de structuri partenoriale cu societatea civilă pentru acoperirea nevoilor zonale de servicii sociale.

Strategia GAL Microregiunea Hârtibaciu se încadrează în obiectivele județului Sibiu și este complementară acestora având în vedere că propune dezvoltarea serviciilor sociale prin intermediul unor investiții care vizează creșterea calității vieții sociale și diminuarea riscului de excluziune socială prin intermediul societății civile specializată în domeniul social (MP1 - Investiții în infrastructura mică și servicii locale de baza).

Obiectivele județului Sibiu pentru TURISM

Dezvoltarea durabilă a turismului în județul Sibiu reprezintă una din prioritățile C.J.S.

Misiunea Consiliului Județean în domeniul turismului constă în: intervenții directe pentru siguranța turismului, participarea la proiecte de investiții cu efect asupra dezvoltării durabile și echilibrate a turismului din județ, implicarea în parteneriate pentru dezvoltarea infrastructurii în turism, promovarea potențialului turistic pe plan intern și internațional.

Strategia Microregiunii Hârtibaciu propune în cadrul măsurii MP2 - Promovare turistică și patrimoniu, investiții în restaurarea patrimoniului cultural construit, de importanța locală, și promovarea potențialului turistic cultural și natural, prin intermediul infochișcurilor. Măsura prevăzută de GAL MH se încadrează în obiectivele județului Sibiu și contribuie la realizarea acestora.

Mecanisme de coordonare: pe site-ul GAL MH vor fi prezentate actualizat informații despre acțiunile întreprinse în vederea implementării SDL 2014-2020. Colaborarea continuă cu partenerii din teritoriu va asigura coordonarea eforturilor.

Complementaritatea cu Strategia de dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014 - 2020.

Prioritatea Regiunii Centru: EFICIENTIZAREA ACTIVITĂȚILOR AGRICOLE prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole: Modernizarea activităților agricole prin susținerea investițiilor în domeniu (achiziționare de mașini și echipamente agricole moderne, materialelor biologice de calitate, construcții agricole) și sprijinirea agriculturii „verzi” se constituie ca prioritate majoră a perioadei următoare; Profesionalizarea agriculturii prin sprijinul material acordat specialiștilor agricoli (ingineri agronomi, medici veterinari etc.) și tinerilor fermieri se impune ca una din prioritățile perioadei 2014-2020.

Strategia GAL Microregiunea Hârtibaciu contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei de dezvoltare regională: propune măsuri de modernizare a exploatațiilor agricole și de susținere a activităților de prelucrare a produselor agricole (MA1 - Dezvoltarea exploatațiilor agricole; MA2 - Instalarea tinerilor fermieri și MA3 - Sprijin pentru micii fermieri)

Prioritatea Regiunii Centru: CREȘTEREA ATRACTIVITĂȚII ECONOMICE și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru: Măsurile de stimulare a afacerilor în domenii economice neagricole (turism, servicii, industrii artizanale etc.) vor contribui la reducerea dependenței de activitățile agricole, creșterea ocupării și dezvoltarea economică a spațiului rural.

Strategia GAL Microregiunea Hârtibaciu se încadrează și contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei de dezvoltare regională: propune măsuri de sprijin pentru înființarea, dezvoltarea și diversificarea activităților non-agricole (MN1 - Înființarea de activități nonagricole și MN2 - Sprijin pentru activități nonagricole)

Prioritatea Regiunii Centru: PROMOVAREA DESTINAȚIILOR TURISTICE din Regiunea Centru: Starea fizică a multora din obiectivele turistice este necorespunzătoare, semnalizarea obiectivelor turistice este deficitară, iar centrele și punctele de informare turistică sunt insuficiente. Pentru a da un impuls real dezvoltării turismului cultural în regiune sunt necesare acțiuni concertate de conservare, restaurare și punere în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică. De asemenea, se impune susținerea activităților de promovare a obiectivelor culturale de o certă valoare din Regiunea Centru.

Strategia GAL Microregiunea Hârtibaciu se încadrează și contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei de dezvoltare regională: propune măsuri de sprijin pentru informare turistică și îmbunătățirea stării de degradare a obiectivelor de patrimoniu de importanță locală din teritoriul Hârtibaciu (MP2 - Promovarea turistică și patrimoniu)

Prioritatea Regiunii Centru: DEZVOLTAREA SERVICIILOR SOCIALE în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate: O atenție deosebită ar trebui acordată procesului continuu și susținut de incluziune socială, în special a reinsertiei sociale a persoanelor dezavantajate social, în special prin sprijinirea acțiunilor și proiectelor în acest sens, dar și prin dezvoltarea resurselor umane cu responsabilități în acest domeniu. Printre persoanele cu cele mai mari nevoi de reintegrare socială din Regiunea Centru sunt persoanele defavorizate de etnie romă.

Strategia GAL Microregiunea Hârtibaciu se încadrează și contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei de dezvoltare regională: Propune măsuri de susținere și integrare a populației cu risc de excluziune socială (MP1 - Investiții în infrastructura mică și servicii locale de bază).

Mecanisme de coordonare: pe site-ul GAL MH vor fi prezentate actualizat informații despre acțiunile întreprinse în vederea implementării SDL 2014-2020. Colaborarea continuă cu partenerii din teritoriu va asigura coordonarea eforturilor.

Complementaritatea cu Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2014-2020

Obiective ale strategiei guvernului: Reducerea decalajului socio-economic între elevii romi și cei ne-romi în aspectele care blochează incluziunea educațională; Creșterea ponderii elevilor romi care beneficiază de suport în cadrul unor programe de tip ”școala după școală”; Cultivarea și dezvoltarea identității etno-culturale a romilor prin educație, în concordanță cu legislația națională și cea a UE; Îmbunătățirea accesului cetățenilor români aparținând minorității rome la servicii de sănătate de bază; Reducerea riscurilor și prevenirea îmbolnăvirilor asociate modelelor de mortalitate și morbiditate prevalente în populația romă.

Strategia GAL Microregiunea Hârtibaciu se contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei guvernului româniei de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2014-2020: propune crearea de noi servicii sociale și facilitarea accesului la servicii sociale prin modernizarea drumurilor în zonele în care există grupate comunități mari de romi. Sunt proiectele care sprijină creșterea stării de sănătate și îmbunătățesc calitatea vieții minorității rome, proiectele ce asigură creșterea numărului de servicii sociale, proiectele ce propun educație anti-discriminare față de comunitatea romă și proiectele ce presupun realizarea de parteneriate între ONG specializate și APL (MP1 - Investiții în infrastructura mică și servicii locale de bază)

Mecanisme de coordonare: pe site-ul GAL MH vor fi prezentate actualizat informații despre acțiunile întreprinse în vederea implementării SDL 2014-2020. Colaborarea continuă cu partenerii din teritoriu va asigura coordonarea eforturilor.

CAPITOLUL VII: DESCRIEREA PLANULUI DE ACȚIUNE

Nr · Crt	Actiuni	Resposabili pentru implement area actiunilor	AN 1 - 2016		AN 2 - 2017		AN 3 - 2018		AN 4 - 2019		AN 5 - 2020		AN 6 - 2021		AN 7 - 2022		AN 8 - 2023	
			S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2
0	Semnare contract finantare 19.2	Reprezentant legal GAL																
1	Incheiere contracte de munca personal GAL MH	Reprezentant legal GAL																
2	Functionare GAL MH	Manager, Reprezentant legal GAL																
3	Solicitare avans 19.2	Reprezentant legal GAL																
4	Achizitii functionare GAL MH	Expert tehnic, contabil, Manager GAL,																
5	Animarea teritoriului	Animatori GAL																
6	Pregatire lansare sesiuni proiecte	Manager, expert tehnic, experti evaluatori GAL																

7	Lansare cu prioritate a sesiunii de proiecte sociale (MP1)	Manager, experti GAL																
8	Evaluare proiecte sociale depuse	Expertii evaluatori GAL																
9	Semnare contract proiect social	Reprezentant beneficiar																
10	Monitorizare implementare proiect social + evaluare cereri de plata	Expertii evaluatori si expert tehnic GAL																
11	Monitorizare derulare proiect social	Expertii evaluatori si expert tehnic GAL																
12	Lansare sesiuni depunere proiecte	Manager GAL																
13	Evaluare proiecte depuse	Expertii evaluatori GAL																
14	Semnare contracte de finantare	Reprezentant beneficiar																
15	Monitorizare implementare proiecte + evaluare cereri de plata	Expertii evaluatori si expert tehnic GAL																

16	Monitorizare derulare proiecte	Expertii evaluatori si expert tehnic GAL																
17	Auto-evaluare intermediara GAL	Expert tehnic GAL																
18	Cereri de plata GAL si audit	Auditor - serviciu externaliz., contabil, expert tehnic GAL																

Costurile de functionare si animare, evaluate la momentul depunerii proiectului, la nivelul GAL MH pentru intreaga perioada de implementare sunt 448.576 euro. In vederea derulatii activitatilor necesare implementarii vor fi necesare urmatoarele resurse materiale: echipamente ITC (3 laptop-uri inclusiv software-ul aferent, 1 imprimanta laser alb-negru A3, 1 imprimanta laser color A3, 1 autoturism, chirie birou GAL si utilitati pentru 90 luni, consumabile, servicii externalizate - audit, resurse umane, curatenie, intretinere ITC, instruire personal, informare-promovare, deplasari, transport).

CAPITOLUL VIII: DESCRIEREA PROCESULUI DE IMPLICARE A COMUNITĂȚILOR LOCALE ÎN ELABORAREA STRATEGIEI

Planul de Dezvoltare Locală a fost întocmit ca urmare a procesului larg participativ în care au fost implicați locuitori ai tuturor unităților administrativ teritoriale din aria proiectului: Orașul Agnita și comunele: Altîna, Bîrghiș, Brădeni, Bruiu, Chirpăr, Iacobeni, Marpod, Merghindeal, Mihăileni, Nocrich, Roșia, Șeica Mare, Șelimbăr și Vurpăr.

Au avut loc următoarele activități care au stat la baza culegerii de date necesare elaborării Planului de Dezvoltare Locala:

- prima întâlnire a - informarea partenerilor și a actorilor interesați din teritoriu despre debutul elaborării SDL 2014-2020 - prezentarea proiectului "Sprijin pregătit pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare a GAL Microregiunea Hârțibaciu". La întâlnire au participat 64 de persoane, distribuindu-se materiale de informare/promovare. A fost solicitat sprijinul partenerilor GAL pentru mobilizarea actorilor din teritoriu. Ulterior acestei întâlniri a fost publicat un comunicat de presă în presa județeană, care a fost postat și pe site-ul GAL MH;

- au fost achiziționate materiale de informare/promovare privind etapa de finanțare 2014-2020 (afișe, fluturași, agende, pixuri) distribuite în întreg teritoriul GAL MH;

- au fost aplicate un număr de 1200 chestionare în vederea consultării cetățenilor în toate UAT-urile aparținătoare teritoriului GAL MH. Aplicarea acestora s-a făcut proporțional cu numărul de cetățeni ai fiecărei comune și în toate satele componente, echilibrat privind profilul respondenților selectați, incluzându-se toate categoriile de vârstă, sex, etnie, statut, studii și venituri. Locuitorii și-au precizat opiniile privind potențialul de dezvoltare al zonei și ideile de proiecte benefice unei dezvoltări durabile, care să conducă la creșterea coeziunii economice și sociale. Informațiile culese au fost centralizate, generând diagnosticul zonei, identificându-se problemele din teritoriu și nevoile de dezvoltare. Prioritățile au fost prezentate, în vederea ierarhizării în cadrul grupurilor de lucru. Au fost identificate avantajele și dezavantajele comunităților din regiune, domeniile importante de dezvoltare, riscurile sociale, măsurile necesare ameliorării problemelor sociale, inclusiv integrarea romilor în societate, activitățile prioritare pentru o mai bună protecție a mediului, măsurile conduc la sprijinire reală a fermierilor;

- au fost organizate interviuri cu specialiști în domeniile: învățământ, sănătate, social, economie, cultură, agricultură, mediu, turism, societate civilă. Au fost identificate cele mai eficiente direcții de dezvoltare pe domenii;

- au fost organizate grupuri de lucru consultative la care au participat reprezentanți ai tuturor UAT-urilor specializați în domeniile de interes: agro-zootehnie, social-sănătate, cultură și patrimoniu, învățământ și mediu, economie și turism. Discuțiile purtate au avut în vedere dezvoltarea durabilă a localităților din aria proiectului, insistându-se pe calitatea factorilor de mediu și pe impactul pe care activitatea umană îl are asupra acestora, dar și pe ierarhizarea priorităților SDL în raport cu cele trei componente ale dezvoltării durabile: economic, social și mediu, din cele două perspective: publică și privată.

- a doua întâlnire cu partenerii GAL MH a avut în vedere stabilirea concluziilor și recomandărilor etapei de analiza a nevoilor și potențialului zonei (consultare cetățeni, interviuri cu specialiști și grupuri de lucru). Au fost aprobate prioritățile și direcțiile strategice de dezvoltare a teritoriului și alocarea financiară pe categorii, în funcție de importanța nevoii de dezvoltare identificată în teritoriu.

- a treia întâlnire cu partenerii GAL MH a avut în vedere aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală și diseminarea informațiilor cuprinse în strategie. A fost publicat un comunicat de presă.

Pentru culegerea de date și elaborarea Planului de Dezvoltare Locală au fost implicați peste 1200 de locuitori ai zonei în cadrul unui larg exercițiu de participare publică, factori importanți, reuniți în grupuri de lucru pe domenii și membri ai echipei proiectului.

Rezultate obținute în urma activităților de animare a teritoriului (11 acțiuni de animare):

- Doua acțiuni de informare:
  - întâlnirea 1 cu partenerii - minim 60 participanți și comunicat de presă citit de minimum 900 de persoane, din care 500 cititori vizitatori ai site-ului GAL MH și 400 cititori ai presei on-line);
  - distribuirea de materiale de informare/promovare, 2.450 buc din care: 1500 de flyere; 500 buc pixuri personalizate; 450 agende personalizate (total minimum 2.450 persoane informate)
- Patru acțiuni de consultare:
  - consultarea teritoriului (cetățenilor) prin intermediul a 1.200 de chestionare
  - consultarea specialiștilor (9 specialiști în cele 9 domenii - întâlniri cu cei 5 angajați ai GAL MH)
  - a doua întâlnire cu partenerii GAL în vederea stabilirii concluziilor și recomandărilor etapei de analiză (participarea a peste 60 de persoane - parteneri și angajați ai GAL MH și alte persoane interesate)
  - a treia întâlnire cu partenerii GAL în vederea aprobării SDL (minim 60 participanți. Estimăm citirea comunicatului de presă de către minimum 1.190 de persoane, din care 500 cititori vizitatori ai site-ului GAL MH și 690 cititori ai presei on-line);
- Cinci întâlniri ale grupurilor de lucru tematice (participarea a minimum 20 de persoane). Grupurile de lucru s-au desfășurat cu participarea fiecărui reprezentant al UAT partener, pe domenii de lucru.

Documentele justificative privind procesul de animare a teritoriului și de elaborare a Strategiei sunt:

- Comunicat de presă urmare a întâlnirii 1; tabel de prezență
- decizia președintelui GAL cu privire la delegarea personalului în cadrul activităților de informare/promovare prin afișaj și distribuirea de materiale informative pe întreg teritoriul GAL MH;
- decizia președintelui GAL cu privire la delegarea personalului GAL în cadrul consultării populației pe baza de chestionare;
- modelul de chestionar utilizat;
- centralizatorul chestionarelor aplicate
- minute încheiate ca urmare a întâlnirilor cu specialiștii;
- prezentare Powerpoint a corelării priorităților Microregiunii Hârțibaciu, identificate ca urmare a consultării teritoriului cu prioritățile PNDR 2014 - 2020
- minute încheiate ca urmare a grupurilor de lucru;
- tabel de prezență la cea de-a doua întâlnire cu partenerii GAL MH;
- tabel de prezență la cea de-a treia întâlnire cu partenerii GAL MH conferința de presa pentru aprobarea strategiei și comunicat de presă;
- Strategia de dezvoltare a Microregiunii Hârțibaciu.

CAPITOLUL IX: ORGANIZAREA VIITORULUI GAL - DESCRIEREA MECANISMELOR DE GESTIONARE, MONITORIZARE, EVALUARE ȘI CONTROL A STRATEGIEI

Crearea și funcționarea Grupului de Actiune Locala

La nivelul GAL MH, organele asociației sunt:

- 1) Adunarea generală;
- 2) Consiliul director;
- 3) Cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori;
- 4) Comitetul de selectare a proiectelor;
- 5) Compartiment administrativ

1) Adunarea generală

Adunarea Generală este organul de conducere, alcătuit din totalitatea partenerilor. În prezent și-au exprimat interesul și intenția de a participa la oficializarea GAL un număr de 68 organizații publice și private, aderând prin semnatura la inițiativa GAL.

Competența adunării generale include dar nu se limitează la:

- Aprobarea strategiei și a obiectivelor generale ale GAL;
- Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- Alegerea și revocarea membrilor consiliului director;
- Alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori.

Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control permanent asupra celorlalte două organe precizate mai sus.

Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociați care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotriva.

2) Consiliul director

Asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale. Conform votului exprimat în Adunarea Generală, se alege președintele, 2 vicepreședinți, 1 trezorerier, 1 secretar și alți patru membri în Consiliul Director.

În exercitarea competenței sale, consiliul director:

- Va prezenta adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli și proiectele asociației;
- Va încheia acte juridice în numele și pe seama asociației;
- Va aproba organigrama și politica de personal ale asociației, dacă prin statut nu se prevede altfel;
- Va îndeplini orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

Consiliul director își elaborează un regulament intern de funcționare cu respectarea criteriilor și cerințelor programului de finanțare.

Consiliul Director este statutar constituit în prezența a cel puțin 2/3 dintre membrii săi. Consiliul Director adoptă decizii valabile cu majoritate simplă a membrilor în funcție. În caz de balotaj, votul președintelui este decisiv. Deciziile Consiliului Director se consemnează în procese verbale încheiate cu ocazia fiecărei întruniri.

3) Cenzorul sau după caz comisia de cenzori

Este numit un cenzor, expert contabil. Membrii consiliului director nu pot fi cenzori.

În realizarea competențelor sale cenzorul:

- Va verifica modul în care este administrat patrimoniul asociației;
- Va întocmi rapoarte și le va prezenta adunării generale;
- Va participa la ședințele consiliului director, fără drept de vot;
- Va îndeplini orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

4) Comitetul de selectare a proiectelor

Comitetul va fi alcătuit din 7 membri ai parteneriatului și pentru fiecare membru se va stabili un membru supleant (reprezentanți ai autorităților și organizațiilor care fac parte din parteneriat), la care se adaugă expertul extern/reprezentantul AFIR după caz. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din parteneri, din care peste 75% să fie din mediul privat și societate civilă. Dacă unul din proiectele depuse pentru selectare, aparține unuia din membrii comitetului, în această situație persoana (organizația) în cauză nu are drept de vot și nu va participa la întâlnirea comitetului respectiv. Din mediul urban, respectiv din Orasul Agnita, vor putea face parte în Comitetul de Selecție maximum 25% din membri.

Comitetul de selecție va funcționa după o procedură internă de evaluare și selecție a proiectelor întocmită de Consiliul Director cu respectarea legislației române și europene în domeniu și aprobată de Adunarea Generală.

Această procedură include:

- Nominalizarea, validarea și aprobarea membrilor în comitetul de evaluare;
- Conflictul de interese, confidentialitatea și imparțialitatea;
- Modul în care va fi realizată evaluarea (inclusiv grile de evaluare continuând criteriile de eligibilitate și selecție specifice);
- Modelele ale rapoartelor de evaluare și ale comunicărilor către Adunarea Generală
- Modul în care Adunarea Generală va valida/aproba Raportul de evaluare;

5) Echipa de implementare a SDL va cuprinde următoarele funcții:

- **responsabil administrativ** - 1/2 normă - coordonează activitatea asociației GAL Microregiunea Hartibaciu; consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa operațiunile, inclusiv promovarea capacităților lor de management al proiectelor; asigură comunicarea GAL

- **expert implementare (manager)** - coordonează activitatea de implementare a strategiei de dezvoltare și a echipei de implementare GAL atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru; concepe procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă pe baza unor criterii obiective în ceea ce privește selectarea operațiunilor, care să evite conflictele de interese; pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL, pregătirea și publicarea de cereri de propuneri sau a unei proceduri permanente de depunere de proiecte, inclusiv definirea criteriilor de selecție; asigurarea, cu ocazia selecționării operațiunilor, a coerenței cu strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, prin acordarea de prioritate operațiunilor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și țințelor strategiei

- **expert tehnic** - responsabil cu: controlul și coordonarea monitorizării proiectelor contractate în cadrul strategiei; pregătirea ghidurilor de eligibilitate și selecție a proiectelor; evidența financiară a funcționării GAL, realizarea cererilor de plată pentru funcționarea GAL; coordonarea activității de realizare a achizițiilor aferente costurilor de funcționare și animare; monitorizarea și evaluarea implementării SDL

- **animator 1** - desfășoară activități de animare pentru promovarea acțiunilor GAL; sprijinirea beneficiarilor în vederea pregătirii cererilor de finanțare; utilizează diferite mijloace pentru a informa comunitatea locală cu privire la posibilitățile de granturi existente pentru finanțarea proiectelor (întâlniri, mass media locală, publicații proprii, pagina de internet) inclusiv prin intermediul membrilor GAL;

- **evaluator 1** - responsabil cu analiza, verificarea, evaluarea proiectelor ce se vor implementa; verificarea conformității cererilor de plată depuse de beneficiarii de proiecte; verificarea periodică a stadiului proiectelor contractate - monitorizare (în timpul implementării și după finalizarea proiectelor);

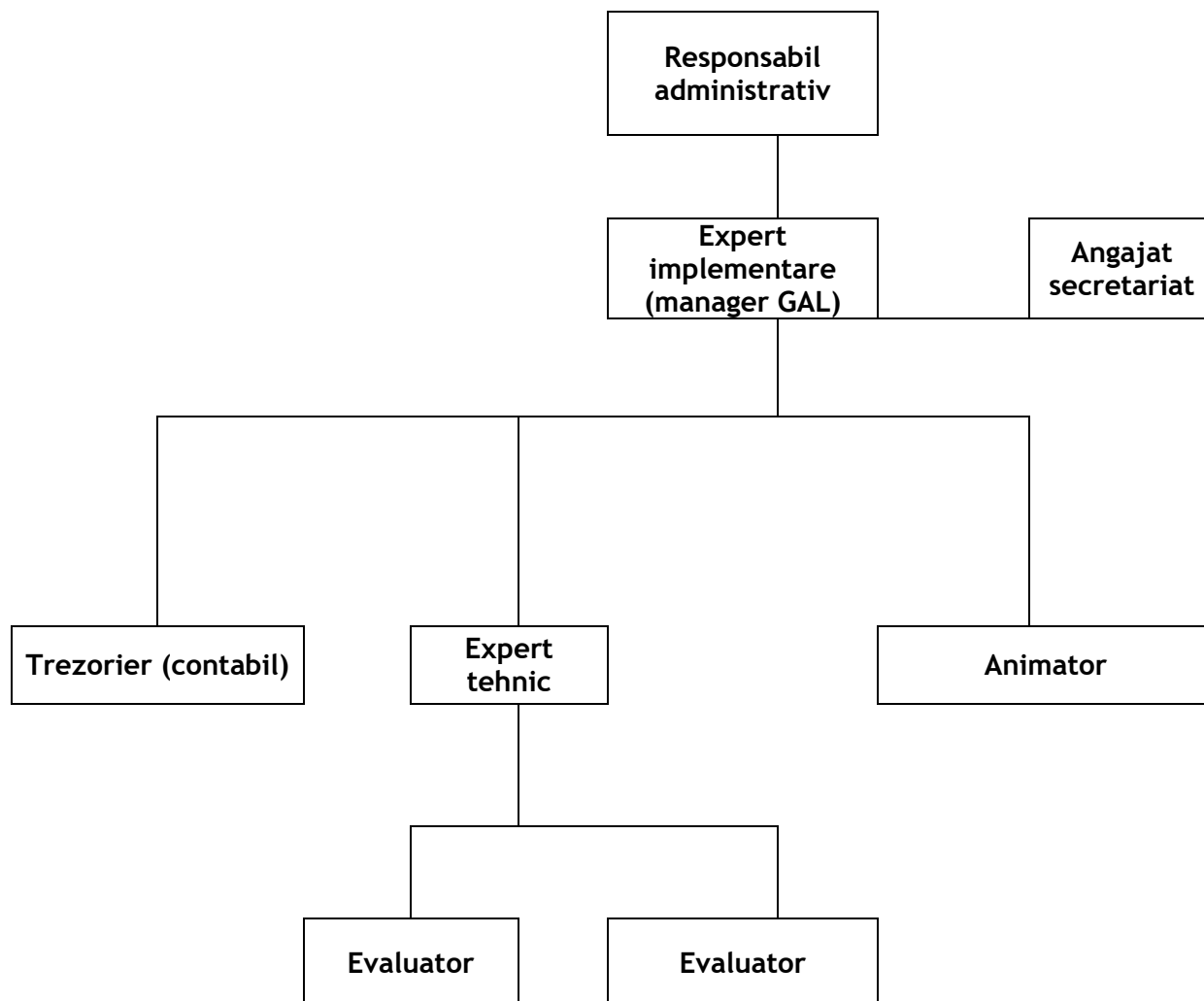
- **evaluator 2** - responsabil cu analiza, verificarea, evaluarea proiectelor ce se vor implementa; verificarea conformității cererilor de plată depuse de beneficiarii de proiecte; verificarea periodică a stadiului proiectelor contractate - monitorizare (în timpul implementării și după finalizarea proiectelor);
- **trezorier (contabil)** 1/2 norma - se ocupă de supravegherea și controlul gestiunii financiare - contabile a asociației GAL-ului; realizează evidentele contabile ale asociației și separat cele ale proiectului/proiectelor implementate de GAL
- **funcionar activități de secretariat** ½ norma - asigură comunicarea internă și externă în cadrul GAL (telefonic, în scris, verbal, etc, asigură condițiile administrative de desfășurare a activității, procură materialele necesare desfășurării activității.

Consultanți externi - vor fi angajați în funcție de necesități pentru buna desfășurare a activităților GAL;

GAL Microregiunea Hartibaciu va elabora un mecanism propriu de monitorizare, evaluare și control a implementării SDL. Va identifica riscurile specifice care pot afecta implementarea cu succes a strategiei:

- Riscul ritmului lent în implementarea strategiei - instrument de adresare/măsuri de atenuare a riscului - lansarea cu prioritate a apelurilor în conformitate cu calendarul și programarea activităților; realizarea evaluărilor de proiecte cu respectarea termenelor de evaluare precizate în cadrul procedurii de evaluare și selecție; precizarea în cadrul apelurilor de criterii clare, obiective și transparente de selecție a proiectelor; realizarea de evaluări periodice în vederea controlului respectării calendarului de implementare a strategiei; realizarea de predicții/programări și rapoarte periodice în legătură cu stadiul implementării strategiei
- Riscul apariției conflictului de interes în evaluarea și/sau selectarea proiectelor - instrument de adresare/măsuri de atenuare a riscului - realizarea unei proceduri de evaluare și selecție adecvate, nediscriminatorie și transparente, în care se va descrie mecanismul de evitare a posibilelor conflicte de interese
- Riscul capacității administrative scăzută a echipei de implementare a SDL (personal insuficient; atribuții și responsabilități neadresate sau insuficient clarificate) - instrumente de prevenire și ameliorare a riscului - angajarea unui număr suficient de experți; angajarea de experți cu experiență în gestionarea și implementarea strategiei; identificare și descrierea clară și explicită a tuturor atribuțiilor necesare implementării strategiei în cadrul fișelor de post ale experților angajați;
- Riscul neindeplinirii obiectivelor fixate în cadrul strategiei (neindeplinirea indicatorilor angajați în cadrul strategiei) - instrument de adresare/măsuri de atenuare a riscului - includerea în strategie a indicatorilor măsurabili și verificabili; evaluarea periodică a gradului de îndeplinire a indicatorilor; instruirea și perfecționarea periodică a personalului angajat
- Riscuri în implementarea strategiei provenite de la beneficiarii de proiecte (achiziții cu costuri nerezonabile; realizarea achizițiilor fără respectarea regulilor de realizare a acestora; resurse financiare insuficiente; insuficienta expertiză în derularea de proiecte cu finanțare europeană etc.) - instrument de adresare/măsuri de atenuare a riscului - utilizarea bazei de date AFIR și de oferte în vederea respectării rezonabilității costurilor; organizarea de sesiuni de instruire a beneficiarilor în vederea însușirii legislației și cunoașterii metodelor de evitare a neregulilor; utilizarea de proceduri de achiziții standardizate; crearea unui sistem de comunicare cu beneficiarii tip "Întrebări și răspunsuri" în vederea clarificării aspectelor insuficient clarificate în cadrul ghidurilor de eligibilitate și selecție.

ORGANIGRAMA PERSONALULUI ANGAJAT

Mecanismul de monitorizare pentru proiectele selectate

Dispozitivul de monitorizare și evaluare implementat de GAL presupune respectarea următoarelor cerințe:

- Monitorizarea semestrială despre realizările și rezultatele proiectului;
- Evaluarea realizărilor și rezultatelor proiectului;
- Informarea structurilor teritoriale ale AFIR cu privire la rezultatele proiectelor selectate (monitorizarea și evaluarea acestora);

Procesul de monitorizare începe din momentul semnării contractului de finanțare cu un Beneficiar și continuă pe tot parcursul perioadei de implementare a proiectului, inclusiv 3/5 ani după finalizarea implementării activităților proiectului (respectiv pe perioada de valabilitate a Contractului de finanțare, Post Implementare).

În perioada de implementare a activităților proiectului, echipa GAL se va asigura că există un management eficient al proiectului, că activitățile proiectului se desfășoară în conformitate cu calendarul prevăzut în contract, că se realizează (sau există premisele să se realizeze) indicatorii prevăzuți în contractele de finanțare, că proiectele respectă egalitatea de șanse și nediscriminarea, regulile ajutorului de stat (acolo unde se aplică) și a dezvoltării durabile, legislația privind achizițiile publice precum și celelalte condiționalități prevăzute în contractele de finanțare specifice fiecărui proiect. Departamentul tehnic din cadrul GAL are următoarele sarcini principale:

- Întocmește rapoartele vizitelor de monitorizare;
- Analizează datele și informațiile din Rapoartele de progres ale beneficiarilor, inclusiv cu datele din rapoartele vizitelor proprii de monitorizare;
- Primește și analizează solicitări de modificare a contractelor de finanțare;

GAL va elabora un Plan de Evaluare care va descrie modalitatea prin care se va realiza evaluarea SDL.

CAPITOLUL X: PLANUL DE FINANȚARE AL STRATEGIEI

Valorile aferente priorităților au fost stabilite în urma consultării populației din teritoriul GAL MH (aplicarea și interpretarea chestionarului, discuțiile cu specialiștii și au fost definitivare în grupurile de lucru).

Dupa reunirea tuturor opiniilor și intervențiilor din teritoriu, prioritățile GAL MH pentru perioada 2016-2020 au fost grupate astfel:

- 1) **Cresterea eficienței agriculturii practicate în Microregiunea Hârtibaciu** (îmbunătățirea înzestrării materiale a exploatațiilor agricole, facilitarea accesului la finanțare pentru fermierii din zonă, sprijinirea asocierii agricultorilor, practicarea agriculturii în spații protejate, agricultura ecologică de înalta valoare naturală)
- 2) **Revitalizarea vieții economice și sociale a Microregiunii Hârtibaciu** (sprijinirea înființării și dezvoltării de activități non-agricole - în special în domeniul serviciilor și producției, sprijinirea înființării de noi structuri turistice în zonă, sprijinirea apariției de noi locuri de muncă, facilitarea accesului la serviciile sociale existente sau creșterea numărului de servicii sociale de care pot dispune locuitorii zonei.
- 3) **Prezervarea și promovarea patrimoniului natural și cultural al Microregiunii Hârtibaciu, a identității istorice a MH.**

Prioritatea 2 cfm. Reg UE 1305 “Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurii” a fost considerată, în fiecare etapă de consultări, cea mai importantă dintre prioritățile regiunii. Prioritatea a 2-a acoperă, în fapt primele două priorități specifice ale teritoriului GAL. **Prioritățile i-au fost alocate 53,73% din resursele financiare ale SDL 2014-2020, reprezentând 1.205.000 euro.** O atenție deosebită i-a fost acordată Priorității 5 - “Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale” a fost considerată cea de a doua mare prioritate a zonei pentru această perioadă de dezvoltare, **astfel încât i-au fost alocate 22,96% din totalul bugetului GAL MH (515.000 euro).**

Priorității 3 - “Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și gestionării riscurilor în agricultură” i-a fost acordată o atenție specială: alături de sumele cuprinse în MA1 - “Dezvoltarea exploatațiilor agricole” prin care este sprijinită asocierea producătorilor agricoli, a fost considerate necesară sprijinirea cel puțin a unui nou grup de producători. **Priorității i-au fost acordate 74.304 euro, reprezentând 3,31% din totalul bugetului.**

20% din buget a fost alocat componentei B - costuri de funcționare și animare.

CAPITOLUL XI: PROCEDURA DE EVALUARE ȘI SELECȚIE A PROIECTELOR DEPUSE ÎN CADRUL SDL

Consiliul Director va întocmi și propune Adunării Generale o procedură internă de evaluare și selecție a proiectelor, cu respectarea legislației române și europene în domeniu. Această procedură va include:

- Procedura de evaluare a conformității și eligibilității (inclusiv grile de evaluare conținând criteriile de eligibilitate și selecție specifice - principiul de verificare "4 ochi");
- Nominalizarea, validarea și aprobarea membrilor în comitetul de selecție;
- Conflictul de interese, confidențialitatea și imparțialitatea;
- Modul în care Adunarea Generală va valida/aproba Raportul de evaluare;

Evaluarea proiectelor și stabilirea punctajelor aferente se va face de către experții evaluatori angajați din cadrul echipei de implementare pe baza procedurii de evaluare a conformității și eligibilității. Aceștia vor evalua punctajul fiecărui proiect. Selecția proiectelor se va realiza de către comitetul de selecție, pe baza criteriilor de selecție stabilite de GAL.

Angajații GAL verifică conformitatea proiectelor și respectarea criteriilor de eligibilitate, completându-se „Fișa de verificare a conformității” și „Fișa de verificare a eligibilității”, aferente măsurii în care se încadrează scopul proiectului depus. Angajații GAL vor realiza și verificarea pe teren a cererilor de finanțare conforme. Se vor solicita beneficiarului clarificări referitoare la îndeplinirea condițiilor de conformitate, eligibilitate și selecție, dacă este cazul. Nu se vor lua în considerare clarificările de natură să completeze/modifice datele inițiale ale proiectului depus. Clarificările admise de GAL vor face parte integrantă din Cererea de finanțare și vor fi luate în considerare și de experții AFIR, în cazul în care proiectul va fi selectat. GAL va întocmi și completa o „Fișa de Verificare a criteriilor de selecție”, cu toate criteriile de selecție prevăzute pentru măsurile în care se încadrează proiectele și punctajul aferent acestora.

Comitetul de selecție va fi alcătuit din 7 persoane (reprezentanți ai autorităților și organizațiilor care fac parte din parteneriat), la care se adaugă expertul extern/reprezentantul AFIR după caz. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cворum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din membrii comitetului de selecție, din care peste 75% să fie din mediul privat și societate civilă. Ponderea membrilor proveniți din mediul urban nu va putea depăși 25%. Dacă unul din proiectele depuse pentru selectare, aparține unuia din membrii comitetului, persoana (organizația) în cauză nu are drept de vot și nu va participa la întâlnirea comitetului respectiv.

După încheierea primei etape de verificare și selecție a proiectelor, GAL va publica pe pagina proprie de web Raportul de Selecție Intermediar și îl va afișa la sediul GAL-ului, sediul Consiliului Județean și sediile unităților administrativ-teritoriale ale localităților membre în GAL. GAL va înștiința solicitantii asupra rezultatelor procesului de evaluare și selecție. Beneficiarii ai căror proiecte nu au fost selectate, pot depune contestații. Contestațiile vor fi tratate în cadrul unui Comitet de Soluționare a Contestațiilor, format din alte persoane decât cele care au participat la evaluare. Comisia de Contestații reprezintă organismul tehnic cu responsabilități privind soluționarea contestațiilor adresate privind rezultatele procesului de selecție a proiectelor pentru finanțare. Componența Comisiei de Contestații se stabilește prin decizie a președintelui GAL Microregiunea Hartibaciu.

Comisia de Contestații este alcătuită după cum urmează: președinte, și 2 membri pentru fiecare funcție în parte fiind prevăzut un suplănt. Comisia de Contestații este prezidată de către președintele GAL Microregiunea Hartibaciu. Soluționarea contestațiilor urmează prevederile procedurii specifice a GAL, urmând să se pronunțe asupra contestației și să transmită GAL MH raportul asupra rezultatelor contestației împreună cu o copie a contestației, a notificării și a documentelor justificative aferente acestuia.

Pentru soluționarea contestațiilor, Comisia de Contestații va desfășura următoarele activități: analizarea rapoartelor înaintate de GAL MH, precum și verificarea concordanței lor cu documentele justificative transmise; verificarea rapoartelor Comitetului de Selecție. Comitetul de Soluționare a Contestațiilor va solicita Comitetului de Evaluare un punct de vedere privind contestația, urmând să decida în cunoștința de cauză, prin admiterea sau respingerea contestației. Admiterea contestației este echivalentă cu reintroducerea proiectului în evaluare. În situația în care constatările Comisiei de Contestații diferă de cele cuprinse în rapoartele de verificare ale GAL, soluția finală este cea dată de Comisia de Contestații, și consemnată pentru fiecare contestație în parte, într-o notă justificativă care va fi atașată la dosarul cererii de finanțare în cauză. Comisia de Contestații va comunica GAL MH o copie a raportului de contestații în vederea notificării solicitanților, precum și o copie a fișelor de evaluare refăcute și/sau a notelor justificative pentru a fi atașate dosarului cererii de finanțare. Raportul de contestații se publică pe site-ul GAL MH. Deciziile se iau în unanimitate de către președinte și membri și sunt consemnate în minute sau raport de evaluare al contestației.

Comitetul de selecție va avea următoarea structură:

PARTENERI PUBLICI 14,28%		
Partener	Funcția în CS	Tip /Observații
Școala "G.D. Teutsch" Agnita	Membru	Mediul urban
Comuna Marpod	Supleant	Mediul rural
PARTENERI PRIVAȚI %		
Partener	Funcția în CS	Tip /Observații
Mehrer Manfred Rainer I.I.	Membru	Mediul rural
Boldizar Violeta I.I.	Membru	Mediul rural
Crețu Ioan-Apicultor P.F.A.	Membru	Mediul rural
Duță V. Mihai-Florin P.F.A.	Supleant	Mediul rural
S.C. Butoiașul S.R.L.	Supleant	Mediul rural
Avram Mirela P.F.A.	Supleant	Mediul rural
SOCIETATE CIVILĂ %		
Partener	Funcția în CS	Tip /Observații
Asociația Cultural-Edilitară "A. T. Laurian"	Membru	Mediul rural
Asociația "Hosman Durabil"	Membru	Mediul rural
Asociația Culturală "Villa Abbatis"	Membru	Mediul rural
Asociația "Monumentum"	Supleant	Mediul rural
Asociația "Cornelia și Bobu"	Supleant	Mediul rural
Liga pentru Renastere Morala	Supleant	Mediul rural

CAPITOLUL XII: DESCRIEREA MECANISMELOR DE EVITARE A POSIBILELOR CONFLICTE DE INTERESE CONFORM LEGISLAȚIEI NAȚIONALE

Fiecare persoană implicată în procesul de evaluare și selecție a proiectelor de la nivelul GAL (angajați GAL implicați în evaluare, membrii Comitetului de Selecție și membrii Comisiei de soluționare a contestațiilor) va semna o Declarație pe propria răspundere privind evitarea conflictului de interese, în care să se facă referire la prevederile art. 10 și 11 din OG 66/2011, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interes.

În conținutul Declarației pe propria răspundere se vor menționa cel puțin următoarele aspecte:

- Numele și prenumele declarantului;
- Funcția deținută la nivel GAL;
- Rolul în cadrul procesului de evaluare, Comitetului de selecție / Comisiei de Soluționare a Contestațiilor;
- Luarea la cunoștință a prevederilor privind conflictul de interese așa cum este acesta prevăzut la art. 10 și 11 din OG 66/2011, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interes;
- Asumarea faptului că în situația în care se constată că această declarație nu este conformă cu realitatea, persoana semnatara este pasibila de încălcarea prevederilor legislației penale privind falsul în declarații;

Orice persoană care face parte din structurile de verificare a proiectelor, care este angajată în orice fel de relație profesională sau personală cu promotorul de proiect sau are interese profesionale sau personale în proiect, poate depune proiecte, cu obligația de a prezenta o declarație în scris în care să explice natura relației/interesul respectiv și nu poate participa la procesul de selecție a proiectelor. Respectarea acestor obligativități va fi verificată de structurile teritoriale ale Autorității de Management/ Agenției de Plăți.

În cazul în care unul dintre angajații GAL sau membrii desemnați de Comitetul de Selecție/ Comisia de contestații constată că se află în situația de conflict de interese, acesta are obligația de a solicita de îndată înlocuirea sa.

În cazul în care se constată că nu se respectă regulile de evitare a conflictului de interese, așa cum sunt definite în legislația în vigoare, proiectul nu este eligibil, iar dacă a fost finanțat se va proceda la recuperarea sumelor conform legislației.

GAL va avea în vedere evitarea conflictului de interese în cadrul achizițiilor realizate pentru funcționarea GAL prin respectarea regulilor impuse de legislația în vigoare privind realizarea acestora. De asemenea, GAL va informa beneficiarii de proiecte asupra regulilor privind realizarea achizițiilor din cadrul proiectelor în vederea evitării conflictului de interese în cadrul implementării proiectelor.